

XIII

ЗАМИРА СУЮНОВА

ҒАНИЖОН

ТОШМАТОВ

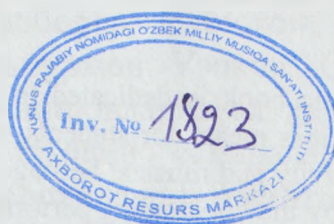
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАДАНИЯТ ВА СПОРТ ИШЛАРИ
ВАЗИРЛИГИ

РЕСПУБЛИКА МЕТОДИКА ВА АХБОРОТ МАРКАЗИ

ЎЗБЕКИСТОН ДАВЛАТ КОНСЕРВАТОРИЯСИ

ЗАМИРА СУЮНОВА

ҒАНИЖОН ТОШМАТОВ

Тошкент
2009

XIII
C-89

Монографик ўқув қўлланма Ўзбекистон давлат консерваторияси илмий-услубий кенгаши ҳамда Ўзбекистон Республикаси Маданият ва спорт ишлари вазирлиги Республика методика ва ахборот маркази томонидан нашрга тавсия этилган.

Масъул муҳаррир: **С.М.Бегматов**, санъатшунослик фанлари номзоди, профессор в.б.

Такризчилар: **К.Бўриева**, Ўзбекистон Давлат консерваторияси анъанавий ижрочилик кафедраси доценти.

Б.Дўстмуродов, Халқ ҳофизи, **Ҳ.Ҳ.Ниёзий** номидаги Тошкент мусиқа коллежи ўқитувчиси.

Монографик ўқув қўлланма машҳур санъаткорларнинг ижоди ва амалий меросини ўрганишга бағишланган бўлиб, мусиқа санъати соҳасида сабоқ олаётган ўқувчилар учун мўлжалланган. Ундан атоқли санъаткор, моҳир созанда ва бастакор Ганижон Тошматовнинг ҳаёти, ижоди ва мусиқа меросида қолдирган асарлари ўрин олган.

Монографик ўқув қўлланмадан академик лицей ва коллежларда анъанавий ижрочилик ихтисослиги фани бўйича анаъанавий хонандалар фойдаланишлари мумкин.

Данное монографическое учебное пособие, составленное с целью изучения творчества знаменитых музыкантов-исполнителей и оно предназначено учащимся, обучающимся в области музыкального искусства. В пособии рассматривается жизнь и творчества великого музыканта, талантливого исполнителя, известного композитора-бастакора Ганиджана Ташматова. В этой книге включены также сочиненные им музыкальные произведения, вошедшие в наследие узбекской музыки.

Монографическое учебное пособие предназначено для учащихся академических лицеев и колледжей, занимающихся по предмету и специальности «Традиционное исполнительство».

This monographic book is dedicated to learning a life and practical heritage of the well-known musicians it is meant for students, who have taken classes in the field of music Art. A life, creative activity and musical heritage, compositions and musical works have been composed and written by the outstanding performer Talented musician and composer Ganijan Tashmatov are included it in this manual book.

This monographic book can be used by lyceums and Colleges students learning the subject of «Traditional Performance Specialty» and traditional singers too.

МУАЛЛИФДАН

Муסיқа санъати инсон ҳаётининг мислсиз сиру-асрорларини ўзида мужассам этиб, ранг-баранг оҳангларда ифода эта оладиган ва инсоният руҳиятини бошқара оладиган маънавий дунёдир. Асрлар давомида халқ ижодиёти меросида юзага келган муסיқий намуналар халқимизнинг анъанаси, қадрияти ва маънавий дунёси десак адашмаймиз. Уларни авайлаб асраш, чиройли ва гўзал оҳангларда мадҳ этиш, замон руҳияти билан боғлаб ривожлантириш ҳамда шунга мос тарзда талқин этиш жуда муҳим ва аҳамиятлидир.

Халқ муסיқа меросини шаклланиши азал-азалдан миллий қадриятлар, маънавият, халқ тафаккури асосида юзага келган. Улар муסיқа санъати намояндалари томонидан авлоддан-авлодга ўтиб, замон руҳи билан тўлдирилиб, ижро этилиб келинади. Муסיқий меросни асл ҳолида авлоддан-авлодга ўтишида муסיқа санъатининг билимдон санъаткорларини ўрни бекиёсдир. Зеро, халқ ижодиётини ҳам ўзига яраша сирлари, миллий анъаналари, муסיқий ва адабий қонунлари ҳамда ижровий хусусиятлари мавжуддир. Шунинг учун халқ муסיқа меросини кўр-кўрона ўрганиб, тарғиб этиш ҳам тўғри ҳисобланмайди. Муסיқий меросни билимдонлари фаолиятини яхши билиш, ижро услубларини ўрнак сифатида қабул қилиш, уларга эргашиш халқ ижодиётини халқ маънавиятига хос ривожини учун жуда муҳимдир.

Ўзбек халқ муסיқа меросини шаклланишида ва бизнинг замонамизгача етиб келишида жуда кўп устоз санъаткорлар фаолият олиб борганлар. Ҳозирги замон муסיқасида ҳам уларнинг ижро мактаблари ва услублари ёшлар учун, келажак авлод учун ибрат эканлигини гувоҳи бўлиб турибмиз. Халқ созанда ва хонандаларининг бир қатор ижодий хусусиятларни ўзларида мужассам этганликлари уларнинг зукко, теран тафаккур эгаси, касбининг устаси ва моҳирликларига асос бўлган. Замонамизнинг ана шундай устоз санъаткорларидан биз Юнус Ражабий, Тўхтасин Жалилов, Комилжон Жабборов, Набижон Ҳасанов, Саиджон Калонов, Жўраҳон Султонов, Маъмуржон Узоқов, Орифхон Ҳотамов, Ғанижон Тошматов, Комилжон Отаниёзовларни алоҳида тилга олишимиз мумкин. Уларнинг меҳнати ва ижодий самаралари муסיқамизнинг равнақида жуда қадрли эканлигини алоҳида эътироф этишимиз лозимдир.

Яқин-яқинларгача ўзбек халқ муסיқа мероси оғзаки анъанага асосланиб, устоз-шоғирд қабилида авлоддан-авлодга ўтиб келди. Ҳозирги замон илм-фан тараққиёти даврида жаҳон андозаларига мос муסיқа санъатини ўқитилиши, бу соҳада янги-янги вазифаларни амалга оширишни белгилаб берди. Унга кўра, халқ муסיқа санъати намояндалари, мавжуд муסיқий намуналарнинг ҳаммабоп шаклга келтириш ва уларни тарғиб этиш ишларига эътибор қаратиш лозимлигини кўришимиз мумкин. Яъни, ёшларнинг фақат тинглаш услуби орқали эмас, балки ўқиб-ўрганишлари

учун ҳам муайян ўқув адабиётларини яратиш, ижроларни ёзма манбаларини яратиш давримизнинг долзарб вазифасига айланди. Ҳозиргача бу хусусда бир қатор ишлар бажарилиб, таълим жараёнида муносиб қўлланилиб келинмоқда.

Шундай эзгу ният билан ушбу ўқув адабиётини яратишга бел боғланди. Бир неча йиллар давомида забардаст устоз, бастакор, моҳир созанда Ғанижон Тошматовнинг сабоқларидан баҳраманд бўлиб, уларнинг ижодий фаолиятларини ёритишга қўл урдик. Мақсадимиз, уларнинг ибратли ҳаёти, ижодий фаолияти, ижро услуби, бизга қолдирган мусиқий меросини хатга тушириб, ёшларга тақдим этишдан иборатдир. Шу боис, ушбу рисолада, ўқувчиларнинг ўзбек бастакори ва моҳир созандаси хусусидаги тасаввурини оширишга мўлжаллаб, энг зарур маълумотлар, ижодларидан намуналарни келдирдик.

ҒАНИЖОН ТОШМАТОВ

Ўзбек халқ ва бастакорлик мусиқа ижодиёти намояндаларидан бири, Андижон мусиқа санъати мактабининг ёрқин намояндаси, халқ артисти, созанда, зукко аскиячи, таниқли жамоат арбоби ҳамда беназир бастакор Ғанижон Тошматовдир. У ўз ижрочилик, ижодий ва устозлик фаолияти билан ўзбек мусиқа санъатида ёрқин из қолдирган ва 200 дан ортиқ куй, кўшиқ ва ашулаларни мерос қилиб қолдирган санъат арбобларидан биридир.

Ғанижон Тошматов Андижоннинг ўзига хос анъаналарига эга бўлган Асака туманида 1913 йилнинг 22 июнида дунёга келган. Унинг отаси деҳқончилик билан кун кечирган, лекин санъат шайдоси бўлган ва дутор чалишда анча моҳир бўлган. Акалари эса санъатга ошно кишилар эди. Ғанижон ёшлигидан ана шундай муҳитда яшаш билан бирга, зиёлилар даврасида ўсади ва мусикий муҳитда тарбияланади. Унинг халқ мусиқа меросига бўлган кучли иштиёқи ҳам ўшанда пайдо бўлган бўлса, ажаб эмас. Зеро, у ёшлигидан мусиқанинг мислсиз сеҳрига ошиқ бўлади ва унга астойдил меҳр кўяди. Тенгқурлари билан биргаликда мусиқанинг сирли дунёсидан баҳраманд бўлишга киришади.

Ғанижон Тошматовнинг бобоси ҳам санъаткор ўтганлиги ва ўз даврининг таниқли машшоғи ва хонандаси бўлганлиги устоз санъаткорлар томонидан кўп қайд этилади. Ғанижон мусиқа ижрочилигини дастлаб акасидан ўрганган. Вояга етгач, Андижоннинг санъаткорлар шаҳарларидан бири бўлган Асакада ўтказиладиган йиғинларда, меҳнаткашлар учун уюштириладиган концертларда қатнашиб, шинавандалар назарига тушди. Қолаверса, у отасининг дўстлари ва мусиқа ҳаваскорлари Каримшер, Муҳаммадали ва Абдуллажонлардан илк созандалик сабоқларини олади. Шу тартибда у мусиқа сирларини ўзлаштириб олади.

Одатда, ёшлар кўпроқ кўшиқ айтишга қизиқсалар, ёш Ғанижонни ўзбек халқ мусиқасининг чолғу куйлари ўз сеҳрига тортган эди. Чунки, унинг наздида чолғучи созандаларнинг ижроларидан янграётган куйлар беназир куч-қудратга эга эди. Шу даврда Андижонда чолғу мусиқаси ижрочилиги ва созандалик санъати кенг оммалашган эди.

Ғанижон аканинг созандалик санъатига қизиқиши, уни Андижоннинг машҳур созандаларидан бири – таниқли ғижжакчи Собиржон Сиддиқов даргоҳига етаклайди. Устоздан у ғижжак чолғуси ижрочилик сирларини ўрганишга киришади. Андижон чолғу ижрочилигига боғлиқ йўлларни ўзлаштиради. Тез орада у машҳур бастакор, устоз созанда Тўхтасин Жалилов билан танишади. Зукко устоз Тўхтасин Жалилов Ғанижон Тошматовнинг созандалик лаёқатини кўриб, бирга ишлашга таклиф этади. Аввало, у устоздан созандалик сирларини ўрганади. Сўнгра, 1932 йили Андижон Давлат мусиқали драма театри

қошидаги созандалар ансамблига ғижжакчи созанда сифатида ишга киради.

Мана шу даврдан бошлаб Ғанижон Тошматов ҳаётида мусиқа билан боғлиқ, жуда ҳам сермазмун, қизиқарли, ижодий ҳамда машаққатли меҳнат талаб этадиган созандалик, бастакорлик ва устозлик фаолияти бошланади. Мусиқа санъати амалиётда доимо бир қатор санъатлар билан туташ ҳолда ҳамоҳанг ривожланиб келган. Театр, рақс, аския шулар жумласидандир. Закий инсон уларни ўз ижодида бирлаштира олган. Лекин, бунинг учун ҳар етарли қобилият ва маҳорат талаб этилган. Ғанижон ака Тошматов ана шу санъатларни ўзида мужассам эттира оладиган иқтидор эгаларидан эди. Шунинг учун, ушбу жамоадаги фаолияти ўзидаги бу хислатларни шаклланишида ва ривожланишида катта мактаб бўлганлигини ўзлари кўп эслар эдилар.

Фаолияти давомида у Андижон театидан сўнг Фарғона вилояти мусиқали драма театрида (1934-1939), Тошкентдаги Муқимий номидаги мусиқали драма ва комедия театрида (1939-1946) самарали ижод этади. Ўзбек мусиқа санъатининг дарғалари тўпланган ушбу жамоа ҳар бир намоянданинг бастакор ижоди учун ҳақиқий билим маскани, мулоқот ва амалий муносабат давраси эди. Бу ерда у устоз санъаткорлар – Тўхтасин Жалилов, Жўрахон Султонов, Маъмуржон Узоқов, Комилжон Жабборов билан бирга Саодат Қобулова, Холхўжа Тўхтасинов, Орифхон Ҳотамов, Салоҳиддин Тўхтасинов каби халқимиз ардоғидаги санъаткорлар билан бир сафда фаолият олиб боради. Устозлардан ўрганиб ўз ижрочилик ва ижодий маҳоратини оширади.

Ғанижон Тошматов ЎзРадио қошидаги бадиий жамоаларда ҳам созанда сифатида кўп хизмат қилган ва самарали ижод этишга муяссар бўлган. Айниқса, замонавий бастакорлар Комилжон Жабборов, Дони Зокиров, Саиджон Калонов ва Набижон Ҳасановлар билан бирга ижод этиши бир қатор сўнмас асарларни юзага келишига сабаб бўлади. Устоз ўзбек халқ чолғу ансамблида 1946 йилдан 1953 йилгача, Ўзбек Давлат филармонияси қошидаги халқ чолғулари оркестрида 1953 йилдан 1957 йилгача ва Ўзбекистон радиоси қошидаги ўзбек халқ чолғулари оркестрида 1957 йилдан 1967 йилгача созандалик билан биргаликда бастакорлик ва устозлик фаолиятини олиб бордилар. 1967 йилдан бошлаб у радио қошида фаолият олиб бораётган бадиий жамоалар, яъни халқ ансамблларига раҳбарлик қилади. Халқ мусиқий меросини тиклашда ўз ҳиссасини қўшади. Устоз 1967 йилдан 1978 йилгача уйғур халқ ансамблида, 1979 йилдан то умрининг охиригача «Дуторчи қизлар» ансамблига раҳбарлик қилади. 1987-1988 йилларда устоз мақом ансамбли ва «Дуторчи қизлар» ансамблига бошчилик қилган.

Ғанижон Тошматов қайси жамоада созанда ёки раҳбар сифатида фаолият олиб бормасин, доимо санъатнинг буюклиги унинг муштараклигида, устозларнинг зукколигида, ижрочиларнинг маҳорати,

билими ва машаққатли маҳнатида эканлигини уқтириб, самарали фаолият олиб боришга интилиб келган. Санъатни севиш, устозларни ҳурмат қилиш, халқимизнинг миллий кадриятларига содиқ бўлиш ва муносиб шогирдлар етиштириш устознинг фаолиятидаги асосий омиллар бўлиб хизмат қилганлигини қайд этиш лозимдир.

Серқирра фаолиятини шакллантириш давомидаги илк қадамларда, унинг машҳур устозлар Жўрахон Султонов, Маъмуржон Узоқов, Охунжон кизик каби санъат дарғаларидан олган сабоғи, биргаликдаги ҳамкорлиги ёш созанда учун жуда катта сабоқ мактаби вазифасини ўтайди. Ҳамкорликдаги кўпдан-кўп концерт гостроллари эса унинг билимини ва ижодий салоҳиятини оширади. Зеро, ҳар бир санъаткорнинг мусиқа санъати ижрочилик амалиётига ва меросига кўшган ҳиссаси унинг салоҳияти ва салобатига асосдир. Бу борада Ғанижон Тошматов жуда улуғ ишларни амалга оширган, йирик ва бисёр асарларни яратиб ўзбек мусиқа санъати ривожига улкан ҳисса қўшишга эришган санъаткордир.

Устозлар билан биргаликда у катта Фарғона канали қазилишида, Косонсой, Каттақўрғон сув омборларини қурилишида хизмат қилди. Иккинчи жаҳон уруши йиллари даврида эса, Муқимий номидаги ўзбек давлат мусиқали драма ва комедия театрида ишлади. Ушбу даргоҳда у, ўзига хос созандалар ансамблини тузиб, Тошкент, Бўка районлари, Фарҳод ГЭСи қурувчилари ҳузурида бир қатор концертлар билан халқни илҳомлантиришга хизмат қилади. Ижро этилган сержило халқ мусиқа намуналари билан ансамбль созанда ва хонандалари меҳнаткашларни мамнун этишарди.

1946 йилда Ғанижон Тошматов Республика Радиоси қошида тузилган Юнус Ражабий раҳбарлигидаги Ўзбек халқ чолғу асбоблари ансамблига ишга келади. Бу билан унинг бастакорлик ижоди янада барқ уради. Турли жанрларда ижод қилиб, профессионал композиторлар билан ҳамкорлик қилади. Халқ мусиқаси йўлида куй ва кўшиқлар билан бирга саҳнавий асарлар яратади. Шулардан: машҳур ўзбек композитори Борис Зейдман билан ҳамкорликда Туроб Тўланинг «Қари қиз» мусиқали драмасига мусиқа ёзадилар. Мусиқали драмаларни халқ мусиқий намуналари билан безашда ва уларни услубий жиҳатдан мослаштиришда ўз ҳиссасини қўшади. Кейинчалик, йирик ишга қўл уриб, Навоий достони, Хуршид либреттоси асосида яратилган «Фарҳод ва Ширин» мусиқали драмасига мусиқа басталайди.

Халқ мусиқа меросини яхши билган устознинг илк бастакорлик намуналари XX асрнинг 30-йилларида яратилди. Катта Фарғона канали қурилиши даврида «Ватан», «Карвон келди», 40-чи йилларда «Ботир аскар», «Ёр келур», «Истадим», сўнгра «Чўпон кўшиғи», «Мирзачўл саҳросига», «Ёр-ёр», «Икки оҳу», «На гўзалсан», «Пахтазорда кўрдим», «Кезарман» каби турли мавзудаги кўшиқларни яратади.

Лекин, муҳими шундаки, тилга олинган кўшиқларнинг кўпи вақт синовидан ўтиб, амалиётда чархланиб, ўзбек кўшиқчилик санъатининг умрбоқий намуналари қаторидан ўрин олди. Бастакор учун бундан зиёд бахт бўлмаса керак. Устоз санъаткорнинг «Кел ёрим», «Пахтазорда кўрдим», «Кезарман» каби кўшиқларини замонасининг етук хонандалари, устоз санъаткорлар – Ўзбекистон халқ артисти Назира Аҳмедова, Берта Давидова, Ўзбекистон халқ ҳофизлари Акбар Ҳайдаров, Бобоҳон ва Акмалхон Сўфихоновлар, Жўрахон Султонов каби таниқли санъаткорлар ижро этиб, халқимиз олқишига сазовор бўлдилар.

Созандалик санъатида Ғанижон Тошматов мохир ғижжакчи бўлганлиги барчага аёндыр. Қолаверса, Андижон созандалик мактабида алоҳида ижро услубига эга эдилар. Устоз ижросидаги «Наво», «Танавор», «Ушшоқ» ва бошқа куйларни тинглар эканмиз, инсоний кечинмаларни мусиқада бу қадар нафис, теран, ранг-баранг ифодалай олиш мумкинлигига ҳайратланасан киши. Бунинг учун созанда туғма истеъдод соҳиби бўлмоғи керак. Шу билан бирга Ғанижон ака халқ мусиқасининг билимдони, халқ куйларини талқин сирларини яхши идрок этувчи инсон эди. Шу боис, у хоҳ лирик кўшиққа, хоҳ лапарга куй басталасин, меҳнати ҳамиша элга манзур бўларди. Чунки, унинг асарларида халқ табиатига мувофиқлик ҳолатлари ўзини яққол намоён этиб туради.

Ғанижон Тошматовнинг энг муҳим аҳамият касб этган ижодий хусусиятларидан бири, бу созандалиги деб қайд этилди. Дарҳақиқат устоз мақомлар, айниқса Фарғона-Тошкент мақом йўллари ва мақомлар асосида яратилган чолғу туркумлари ҳамда мусиқаларини билимдони бўлган. Радионинг «Олтин фонди»да унинг ижросида «Чапандози Баёт», «Дугоҳ», «Сегоҳ», «Насри Сегоҳ», сурнай йўлларида «Бузрук», «Наврўзи Ажам», «Андижон сурнай навоси», «Ўйин муножоти» каби мақом йўлидаги асарлар ёзиб олинган ва сақланиб келинади. Шу билан бирга Ғанижон Тошматов халқ куйларини билимдони сифатида санъаткорлар томонидан эътироф этилган. Ғанижон Тошматовнинг иккинчи ютуғи, мусиқа басталаш амали, композиторлик йўналишига ҳам қўл урганлигидадир. Устози Тўхтасин Жалиловнинг кўрсатмаларига кўра мусиқали драмаларга мусиқа басталаганлиги эътироф этилади.

Устознинг кўпчилик учун номаълум бўлган ижодларидан яна бири бу – хонандаликдир. Ғанижон Тошматовнинг жуда сермаъно ва сирли овозлари бор эди. Халқ йўлидаги кўшиқ ва ашулаларни, инсонни ўзига ром этадиган даражада ижро этардилар. Бу усул, шогирдларига кўшиқ ёки ашула ўргатишда кўп қўлланилар эди. Устознинг ижросида 10 дан ортиқ ашулалар радио фондига ёзилган.

Мусиқа санъатида устозлик даражасига эришган кўп намояндалар, албатта зеҳн-заковатда зукко эканликларини намоён этиб, аскиячи номини ҳам олганлар. Ғанижон Тошматов ҳам бундан мустасно эмас эди. У ўз ижодий фаолиятида Маматбува Сатторов, Ҳамроқул Қори, Охунжон

қизик, Жўраҳон Султонов, Юсуф қизик каби устозлар билан ҳам бир даврда чиқишлар қилган. Созандаларга эса доимо устозлик қилиб келган.

Ғанижон Тошматовнинг энг самарали фаолияти бу – унинг бастакорлик фаолиятидир. У ҳаёти давомида турли шаклу-шамойилга асосланган 400 дан ортиқ куй, кўшиқ ва ашулалар яратган. Улар орасида энг муқаммал мақомларга хос ашулалардан тортиб, оддий чолғу куйигача асарлар мавжуд. Устознинг яратган асарларида халқ оҳангларига хос оддий куйлар ва кўшиқлар ҳам ўзига хос шакл топади. Мумтоз ва замонавий адабиётимиз намояндаларининг шеър ва ғазаллари, замонамизнинг устоз ва етук созандаю-хонандаларининг ижро талқинида муносиб жонланди ва жозибасини топди.

Ғанижон Тошматовнинг ҳаёти ва ижодини К.Алимбаева, М.Аҳмедов, А.Жабборовлар ўз китобларида қисқа бўлса-да ёритиб берганлар. Асосий асарларини келтиришиб, ижодига катта баҳо беришган.

Устоз Ғанижон Тошматов ўз ижодий фаолиятини халқ санъатини ривожлантиришга, санъаткорларни тарбиялашга, кўпдан-кўп шогирдлар тарбиялашга бағишлади. Устознинг бу хизматлари давлатимиз томонидан муносиб тақдирланган ҳолда 1972 йилда унга Ўзбекистон халқ артисти унвони берилди.

Ўзбек мусиқа санъатида созандаликдан устоз даражасигача эришиб, бастакор деган шарафли номга эга бўлиб, халқ ардоғини олиб, сўнмас асарлар яратиб, Ғанижон Тошматов 1994 йили вафот этди. Унинг мусиқа меросида қолдирган беназир ишлари, ижрочилик услуби ёшлар томонидан муносиб давом эттирилаётганлигини фахр билан тилга олиш жоиздир. Яратган асарлари эса устознинг номини барҳаётлигини таъминлаб, халқимиз ардоғида абадий яшаши учун хизмат қилади.

Устоз Ғанижон Тошматов рафиқалари Ҳафиза ая билан биргаликда рисоладагидек, сермазмун умр кечирдилар. Устанинг энг яхши кунларида беҳисоб мадад, нотинч кунларида забардаст устун бўлиб Ҳафиза ая ҳамроҳ бўлдилар. Уларнинг ҳаёти ва ижодини авлодларга ибрат сифатида кўрсатиш мумкин.

Ғанижон Тошматов Ҳафиза ая билан биргаликда 6 фарзандни дунёга келтириб, вояга етказиб, жамиятимиз ривожига муносиб ҳисса қўша оладиган фарзандлар қилиб тарбияладилар. Уларнинг ҳар бири ўзига муносиб касб эгалари бўлишлари билан бирга улар доимо мусиқага ошно, оталари каби санъат жонкуярлари, устознинг ишларини давом эттириш истагида юришади. Тўнғич ўғиллари Мухтор Ғаниев Ўзбекистон телерадиокомпаниясида мухбир, Мухсин Ғаниев – фалсафа фанлари номзоди, доцент ва ажойиб хонанда. Мансур Тошматов – Ўзбекистон халқ артисти, профессионал хонанда. Муҳаммаджон Тошматов – Тошкент давлат техника университетида кафедра мудири. Хумоюн Ғаниев – тадбиркор. Муниса Тошматова – Ўзбекистон телевидениясида катта муҳаррир, мусиқа санъати фидоийси ва тарғиботчиси.

ИЖОД НАМУНАЛАРИ

Одатда, ҳар бир ижодкор бирор бир асар яратар экан, уни албатта ҳаёт мезонидаги жараёнлар, воқеликлар ва анъаналар билан боғлайди. Ёки лирик аҳамият касб этувчи пурмаъно, маънавий камолотга хизмат қилувчи асарлар яратишга ҳаракат қилади. Қайд этиш жоизки, масика амалиётида жуда кўп мусикий асарлар яратилади, яъни халқ йўлидаги куй ва кўшиқлар, лапар, терма, яллалар ва ҳк. Лекин, улардан айримлари сакланиб, авайлаб-асраб ижро этиб келинади. Аксарият халқ куй ва кўшиқлари даврлар ўтиши муносабати билан янгиланади, эскиларини ўрнига янги замонавийлари юзага келади. Лекин, бастакорлик ижодига мансуб мусикий намуналарнинг кўпчилиги халқимиз томонидан анъанавий тарзда авлоддан-авлодга, устоздан-шоғирдга ўтиб келади. Чунки, ижрочилик амалиётида анъана билан суғорилган, кадриятларга асосланган, халқ маънавиятини акс эттира олган ва муносиб асарлар сакланиб қолади. Буни биз айниқса, ижрочилик амалиёти билан боғлиқ бўлган ўтмиш бастакорларимиз ижодига кўпроқ кўраимиз. Мақомларимиз ҳам ўтмиш бастакорлик анъаналарининг маҳсули эканлиги сир эмас. Лекин, бастакорлик анъанасида мақом ижодиёти, замон муаммолари, халқ маънавияти, замона нафаси, тараккиёт таъсирлари ўзини кўрсатиб туради. Айрим йўналишларда бастакорлик даражалари саёзланиб кетаётганини гувоҳи бўламиз. Шу боис, профессионал халқ бастакорларнинг ижодий мероси ибратли хусусиятлари билан алоҳида аҳамиятга эгаллигини қайд этиш лозимдир.

Аввало, профессионал халқ бастакорларининг ҳаётини, ижодий фаолиятини, анъанасини ва меросини ўрганиш маданият ва санъатнинг баркамоллигини гарови, қолаверса, келажак авлоднинг тўғри тарбияланишига кафолатдир. Бунга энг аввало ишончли асос бу – бастакорларнинг сўнмас ва умрбоқий асарларидир.

XX асрда ўзбек мусика маданияти ривожига бир қатор устозлар, профессионал бастакорлар катта ҳисса қўшганлар. Улар аввало моҳир созанда ва хонандалар сифатида элга танилган. Айнан мумтоз мусикий меросни яхши идроклаб ўзлаштирганлар. Олган билимлари ҳамда ижрочилик амалиётида орттирган тажрибалари асосида замонага мос ва меросга ҳос асарлар яратишга эришганлар. Ана шундай бастакорлардан бири XX аср халқ ва мумтоз мусиқаси билимдони, устозимиз Ғанижон Тошматовдир.

Ўзининг бастакорлик ижодига Ғанижон Тошматов 200 дан ортиқ куй ва кўшиқлар яратишга муяссар бўлган. У томонидан яратилган ҳар бир асар замонга ҳос шаклга эгаллиги, анъаналарга таянган ҳолда ва янги оҳангларга мослиги билан яққол ажралиб туради. Устознинг мусикий меросини кўздан кечирар эканмиз икки-уч услубда ижод қилганликларини гувоҳи бўламиз. Авваламбор, устоз мутахассислар томонидан мусиқа меросимизнинг, айниқса Фарғона-Тошкент чолғу йўлларининг яхши идрок

этувчи билимдони сифатида эътироф этилган. Шу боис бўлса керак ижрочилик фаолиятларида бунга катта эътибор берган. Мусиқа ижодида эса, халқ йўлларига мансуб асарларни қайта ишлаб, янгича тус, ҳаёт бахш этадиган намуналарга айлантирганликлари билан ажралиб туради. Жумладан, «Сегоҳ», «Ёр-ёр», «Омонёр» ва ҳк. Қолаверса, яратган барча куй ва кўшиқларида халқоналик сезилиб туради.

Ғанижон Тошматов ижодининг энг эътиборга лойиқ қисми – бу асл оҳангларда яратган асарларидир. «Гулжамол», «Кезарман», «Истадим» каби мусиқий намуналар халқимиз томонидан эътироф этилиб, уларни билмаган ва эшитмаган инсонни топиш қийин. Бу асарлар устознинг услубларини ёрқин ифода этадиган сара асарлари ҳисобланса, замон нафаси билан суғорилган, ўз даври ижрочиларининг имкониятларига мослаштириб яратган асарлари ҳам алоҳида эътиборга лойиқлиги билан ажралиб туради. Бундай намуналарга халқ ҳофизлари Ортиқхўжа Имомжўжаев, Очилхон Отахонов, Фаттоҳхон Мамадалиевлардан бошлаб, то Шаҳноза Исмоилова, Сора Тошматова қабилар учун яратган ашула ва кўшиқларини мисол қилиб келтирсак бўлади.

Ғанижон Тошматов асарларини асл моҳияти ижрода ўзини намоён этиши шубҳасиздир. Лекин, ёш хонандалар ва ҳозирги замон таълим мезонларида амалий мезон назарий жараёнлар билан ҳамоҳанг олиб борилиши билим даражасини оширади. Шу боис, устознинг асарларининг назарий таҳлилига эътибор қаратмоқчимиз. Бастакорнинг хонандалар овозларига, ижроларига асосланиб яратган оригинал мусиқий асарларидан бири Гулчехра Жўраева шеърига басталаган «Қиз узатдик ёр-ёр» кўшиғидир.

«Қиз узатдик ёр-ёр» кўшиғи замонанинг кўзга кўринган, ижрода мукамал бўлган Коммуна Исмоилова ижроси учун яратилган ва асарнинг биринчи ижрочиси ҳам Коммуна Исмоиловадир (мисол № 1).

Аввало шуни айтиш керакки кўшиқ ҳақиқий халқ кўшиқлари йўлида яратилган. Унинг беғуборлиги ёр-ёрлар сингари забардастдир. Кўшиқ гўёки тўй маросимларида айтиладиган хусусиятлар билан суғорилган. Шу боис, уни муросимга мос хусусият касб этишини гувоҳи бўламиз. Кўшиқ ўзининг бетакрор оҳанги билан ажралиб туради. Ижрода қўлланиладиган ўзига хос қочиримлари асарга жуда майинлик ва жозоба бахш этади. Кўшиқ шуниси билан ҳам машҳур бўлган бўлиши эҳтимолдан холи эмас. Кўшиқнинг машҳур бўлишига унинг заминини ташкил этадиган оҳанг мағзининг ҳиссаси каттадир. Чунги кўшиқ оҳангида инсонни ўзига жалб этадиган мунгли мурожаат, интиқлик, ёқимли интизорлик ҳислари мужассам этилган. Кўшиқ оҳанги ўзига хос савол-жавоб қабалида бўлиб, бир-бирини тўлдирувчи хусусият касб этади. Шу боис, оҳанг жумлалари авж томон ҳаракат қилган сари ҳис-ҳаяжонга тўлиб, таъсир этувчи кучи ва жозибаси бойиб бораверади. Шу боис, бу асарни кўтаринки ҳис-ҳаяжон билан ижро этиш мақсадга мувофиқдир. Ушбу кўшиқни мукамал

Мумтоз ашулалар намуналари орасида ўзига хос шаклга эга бўлган асарлар кўп. Шулардан бири, одатий бўлиб қолган ашулалар даромади бошланғич пардалардан эмас, балки авж пардалардан бошланади. Бундай мусиқий намуналарни биз халқ куйларидан «Мустаҳзод», машҳур бастакор Ҳамид Раҳимовнинг таниқли «Сочларим толим, толим», «Ёлғиз» қўшиқларида учратишимиз мумкин. Бастакор Ғанижон Тошматов ушбу анъана асосида иккита асар яратади. Биринчиси «Зебо қилойин деб», иккинчиси «Қошинг қароси бало»дир.

Ушбу мусиқий намунани ижроси хонандадан катта маҳорат талаб қилади. Асар мумтоз шаклда ва Фарғона-Тошкент мақом йўлларига хос услубга эгадир. Унинг ижроси кенг диапазонли ва кучли овозга эга бўлган хонандалар учун мўлжалланган.

«Ўзбекистон серкуёш диёр» – Маъруф Қориев шеъри. Бу қўшиқ бастакорнинг замонавий ўсмир ёшлар учун мўлжаллаб яратган асарларидан биридир. Устоз асарни 1979 йили «Дуторчи қизлар» ансамбли учун басталаганлар ва уни ансамбль қизлари катта маҳорат билан ижро этган (мисол №3).

Мисол №3:

Allegretto

Ди - ё - рим - сан ну - ру гул - га чў - мил -

ган, Қай сўз би - лан

таъ - риф э - тай мад - хинг - ни.

Бу қўшиқда Ўзбекистон юртини гўзал диёр эканлиги, унинг хосилдор боғлари, бепоён қир-адирлари ва пахтазорлари, бекиёс табиати таърифланган. Шу боис, унинг ижроси оммавий бўлиши ва жўшқин қизларнинг жозибали, ширали овозлари билан ижро этилиши лозим. Зеро, унда шундай гўзал юрт соҳибларининг ғурури, юртидан фахрланиш кувноқ ва жўшқин оҳангларда акс этиб турсин.

Ушбу асар ўрта мактаб ўқувчи болалар хори учун концерт дастури сифатида ҳам жуда мос келади.

«Бағринг ёқай ноз билан» – Зоҳиджон Обидов шеъри. Ўсмирларнинг характериға мос муҳаббат кўшиғи. Унда шўх кизнинг, ёри билан учрашувға катта тайёргарлик кўраётган ошиқ қалбнинг ҳолати хақида куйланилади (мисол № 4).

Мисол №4:
Moderato

Ўс - ма тор - тиб қо - шим - га,
лаб ус - ти - га хол кўй - дим, Ке - ла - сан деб,
бо - шим - - га дур - ра - чам - ни дол кўй - дим,

Аёл овозлар учун мўлжалланган ушбу асар хонандадан катта маҳорат талаб этади. Ўзига хос талқин этиш учун Ғанижон Тошматовнинг бастакорлик услубидан хабардор бўлиш лозим. Чунки, бу кўшиқда бастакорнинг халқона услуби ўз ифодасини топган.

Мирзатиллаева, Зулфия Суюнова, Дилорам Муҳамедова, Озода Мадраҳимова каби бир қатор истеъдодли ёшлар созанда ва хонандалар сифатида танлаб олинади. Кейинчалик ансамблга биринчи раққоса Матлуба Жўраева ҳам қабул қилинади. Албатта, ҳали катта сахна кўрмаган, тажрибасиз қизлар билан ишлаш катта меҳнат талаб қилиш билан бирга, қизларда бунга кўникма ҳосил қилишлари учун машғулотлар ва амалиёт зарур эди. Зеро, талабчан тингловчиларга манзур бўлиш осон иш эмас эди.

Ганижон Тошматовнинг бундай вазифани уддалаганлигининг сабабларидан бири, устознинг ўзбек халқ куй ва кўшиқларини катта билимдони эканлиги эди. Шу билан бирга устознинг бисотларида ранг-баранг ялла-лапарлар, термаларнинг жуда кўплиги десак, адашмаган бўламиз.

Ялла, лапар, айтишувларнинг аксарияти халқимизга маълум бўлиб, қисқа оҳангли эканлиги билан ёдда сақланиб келинади. Яъни, уларда йирик кўшиқлар ёки ашулалар каби авжлар учрамайди, оддий ижро учун жуда қулайлиги билан ажралиб туради. Устоз бундай кўшиқларга янгича сайқал бериб, уларга ўз оҳангига мос авжлар кўшиб, диапазонини кенгайтириб қизларга ўргатар эдилар. Муҳими шундаки, устоз ҳар бир ансамбль иштирокчисининг имкониятлари, овоз имкониятлари ва ижро жозибасини яхши биларди. Қайта ишлашда устоз мана шундай хусусиятларга эътибор бериб янгича бир асар яратар эди. Бундан ташқари Ганижон Тошматов ансамбль ижроси учун хилма-хил мазмундаги кўшиқлар яратар эди. Асарларни ижросини эса ўзлари бирма-бир ишлаб чиройли талқинига эришар эди. Бунинг натижасида ансамбль тез орада халқнинг назарига тушди десак, муболағасиз бўлади.

Устознинг ансамбль учун яратган илк асарларидан «Қоптогим қолди боғда», «Шўх қизлар кўшиғи», «Менинг чалган дуторимда», «Доира думдум», «Гулдаста», «Онажонлар», «Сартарошлар» каби кўшиқлари мухлисларга манзур бўлди ва ансамблнинг ижро репертуаридан доимий ўрин олди. Бу асарларнинг имконият даражаси ёш қизлар ижросига мослиги, шўхчан, қувноқ ва ҳаттоки, ҳализомуз характерга эгаллиги билан тингловчиларда табассум ўйғотишга сабаб бўлган бўлиши эҳтимолдан холи эмас. Айниқса, «Сартарош», «Шўх қизлар кўшиғи» шулар жумласидандир.

Ансамбль таркибида нафақат халқ кўшиқларини, балки мумтозликка яқин бўлган ашулаларни ҳам ижро этишга имкониятлари етарли бўлган ижрочилар мавжуд эди. Шу боис, устоз ўзларининг кейинги пайтларда ижод этган йирик бастакорлик асарларини имкони бор ашулачи қизларга ўргатарди. Қизлар «Кезарман», «Истадим», «Гулжамол» каби ашулаларни маромига етказиб ижро этишга эришадилар.

«Дуторчи қизлар» ансамблининг ўзига хослик томонларидан бири, унда нафақат дутор чолғуси, балки бошқа чолғу ансамбли учун зарур

бўлган муסיкий созларнинг ўрин олганлигида дейиш мумкин. Албатта, дутор сози азалдан аёллар ижро амалиётида кўпроқ қўлланилганлиги ҳаммамизга маълум. Лекин, ансамбль сифатида талқин этиш учун бошқа созларнинг овоз имкониятлари жуда муҳимлигини алоҳида эътироф этиш лозимдир. Шуларни назарда тутиб Ғанижон Тошматов ансамблга бошқа созларни ҳам қўшади. Яъни, ансамблда қизлар ғижжак, рубоб, уд, конун, чанг чолғуларини моҳирлик билан ижро эта бошладилар.

Ғанижон Тошматов санъаткор сифатида бу соҳанинг барча хислатларидан хабардор инсон эди. Айниқса, буни қизларга қўшиқларни ўргатиш мобайнида кўриш мумкин эди. Устоз ҳар бир қўшиқни ўзлари ижод этиб, қизларга хиргойи қилиб ўргатар эди. Бу хислат устоз хофиз ва созандаларда мавжуд. Зеро, қўшиқнинг оҳангини эшитиб ўрганиш, ижро учун жуда муҳимдир. Бу хусусда устознинг жуда ҳам чиройли овозлари борлигини қайд этиш лозим. Ҳаттоки, устоз ижросида ёзиб олинган бир неча қўшиқлар Ўзбекистон радиосининг «Олтин фонди»да сақланиб келинади. Унинг аския бобидаги фаолиятларини ўзи бир дунё эканлиги ҳам халқимизга маълум.

Жамоанинг ўзига хос ижро услуби, халқ терма, лапарларини профессионал даражада ўзлаштириб талқин этиши, репертуарини янги қўшиқлар билан бойитиши ансамблни элга танитади. Дарҳақиқат, устоз санъаткор-созанда қизларни танлаб адашмаган эди. Қизлар ансамблнинг халқ орасида ўз мухлисларига эга бўлишига ва 30 йил давомида халқ назаридан тушмасдан хизмат қилиб келишига катта ҳисса қўшиб келмоқдалар. Кўп йиллик ижрочилик фаолиятида ансамбль билан бир қаторда қизларнинг ҳар бири ўз ижодий йўлларига, ўз қўшиқларига ва албатта ўз мухлисларига эга бўлдилар. Қизлар иштирокида ёзилган кўпгина қўшиқлар янги талқинда ижро этилиб, Ўзбекистон радиосининг «Олтин фонди»дан муносиб ўрин эгаллади.

Ансамблнинг ижро дастури жуда бой ва ранг-барангдир. Ижро репертуаридан халқ термалари, лапарлар, бастакорлар ижодидан намуналар, қардош халқлар қўшиқлари муносиб ўрин олган. Булардан халқ термалари: «Ёр-ёр»лар, «Ўлан»лар, «Айтишув»лар, «Лапар»лар ва бошқалар, бастакорлар ижодиётдан: Ғанижон Тошматовнинг «Гулжамол», Алишер Навоий сўзи билан «Ёр истадим», «Интизор кўнгил», «Қаро зулфинг», «Қошинг қароси бало», «Оромим йўқ», «Жон Ўзбекистон», «Соғинч», «Совға» каби ўнлаб қўшиқлар ансамбль ижросида гўзал талқинини топди; Абдуҳошим Исмоиловнинг Зулфия Бобоева сўзи билан «Салом сизга қалдирғочлар», «Ишонмасанг муҳаббатимга», Хуршид Даврон сўзи билан «Боғи шамол», «Аёл қалби», «Хумо», «Фаввора», «Муҳаббатга ишонгил», «Жонажон Ўзбекистон» каби ўнлаб қўшиқлари ансамбль ижросида ўз мухлисларига етказилди; Ўлмас Расуловнинг «Боиси Муҳаббат», «Карашма», «Ҳарорат», «Сигмадим» ва бошқа кўпгина қўшиқларини ансамбль қизларидан Дилафрўз Мирзаева, Муҳаббат

Солиҳовалар маҳорат билан ижро этиб келмоқдалар; Қахрамон Комилов «Кўзлари чўғли ёрим», «Айлайн бахшида мен», «Тарихларда», «Қурбон бўлай дерман», «Ватан», «Кичкина чорбоғ ичида», «Илоҳий куй», «Мен сизни соғиндим», «Султон» каби ўнлаб кўшиқларни «Дуторчи қизлар» ансамбли жамоасига бағишлаб ёзди.

«Дуторчи қизлар» ансамбли кекса авлод бастакорларининг асарларини ҳам маромига етказиб ижро этади. Фаттоҳхон Мамадалиевнинг Улфат ғазали билан «Файз» кўшиғи, Жўраҳон Султоновнинг «Оҳ ким», «Сайри гулзор», Баҳрулла Лутфуллаевнинг «Янги йилнинг оқ кечаси», «Ватан мадҳи», «Айланур», «Мустақил юрт» каби кўшиқлари шулар жумласидандир.

Ансамбль нафақат ўзбек халқ кўшиқларини балки, қардош халқлар кўшиқларини ҳам маромига етказиб ижро этиб мухлислар қалбидан жой олишга муяссар бўлмоқда. Булардан: уйғур халқ кўшиқларидан «Гулим», қирғиз халқ кўшиқларидан «Тўмарим», озарбайжон халқ кўшиқларидан «Ай гўзлари», тожик халқ кўшиқларидан «Аз сарат гардим», «Лаъли яман», афғон халқ кўшиқларидан «Гуноҳи илоҳий», эрон халқ кўшиқларидан «Дўстаддорам», Қорақалпоқ халқ кўшиқларидан «Дембермас», рус халқ кўшиқларидан «Рябинушка», татар, қозоқ халқ кўшиқлари ва ҳк.

Халқ ижрочилиги санъатида чархланиб бораётган ансамбль қизлари устоз ёрдамида мумтоз мусиқа мероси намуналарини ҳам муносиб ўзлаштириб борадилар. Аввалига мумтоз ашулалар, кейинчалик «Шашмақом» шўъбаларига мансуб мусиқий намуналарни имкон даражасида талқин этишга ҳаракат қиладилар. Хусусан, «Қашқарчаи Савти Калон», «Соқиномаи Савти Калон», «Самарқанд Ушшоғи», «Чоргоҳ», «Насри Баёт», ўзбек классик кўшиқларидан «Кўшчинор», «Чўли Ирок», «Эй, нозанин», «Гулзорим», «Шода-шоода марварид», «Танавор», «Муножот», «Галдир», «Хоразм лазгиси», «Бухоро мавриги» шулар жумласидандир.

Устоз Ғанижон Тошматовнинг яратган кўшиқ ва ашулалари авлоддан-авлодга ўтиб келаётганини фахр билан тилга олиш лозим. Ўзбекистон халқ артистлари Саодат Қобулова, Коммуна Исмоилова, Берта Давидова, Орифхон Ҳотамов, Матлуба Дадабоева, халқ хофизлари Исроилжон ва Исмоилжон Ваҳобовлар, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артистлар Холисхон Қодирова, Комила Бўриева, гижжакчи созандалардан Салоҳиддин Тўхтасинов, Абдуҳошим Исмоилов, Турсунбой Жўраев кабиларнинг ижросида янграган ҳар бир намуналар қалбларга ҳамон ҳузур бахш этади.

«Дуторчи қизлар» ансамбли эса ёш ҳавасманд хонанда қизлар учун катта мактаб вазифасини бажариб келмоқда. Ансамблда фаолият олиб бориб, санъаткор даражасига етишган хонандалар эса ҳозирда элга манзур кўшиқлари билан севимли санъаткорлар қаторида ҳурмат ва эътиборга

сазовордирлар. Ғанижон Тошматовнинг ана шундай муносиб шогирдларидан Ўзбекистон халқ артисти Замира Суюнова ансамблга раҳбарлик қилиб устозининг бошлаган шарафли ишларини давом эттириб келмоқда.

Шогирдларидан яна бири, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Замира Раҳматуллаева ҳам бир неча йиллар давомида ансамблнинг мусика ва бадиий раҳбари лавозимида фаолият олиб борди. Замира Раҳматуллаева, Курсия Эсонова, Санобар Каримовалар ансамблда фаолият олиб бориб, муваффақиятли фаолияти учун Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист фахрий унвонига сазовор бўлдилар. Хонандалар Озода Мадраҳимова, З.Мирзатиллаева, Моҳира Асадова, ҳозирда ансамблнинг мусика раҳбари сифатида фаолият кўрсатаётган Дилором Муҳамедова, созандалар Рўзби Ҳожиева, Сора Тошматова, У.Қосимова, М.Мўминова кабилар устознинг сабоқларини олиб, муваффақиятли фаолият юритиб халқимизнинг эътиборини қозониб келмоқдалар.

Бастакорнинг ЎзРадио «Олтин фонди»да сақланаётган, созанда ва хонандалар томонидан ижро этилган асарларининг

РЎЙХАТИ

№	Асар номи	Сўз муаллифи	«Олтин фонд»да сақланаётган раками ва хронометраж	Ижрочи
1	2	3	4	5
1.	«Зардўз Бухоро кизлар»	Бобокул Мансуров	РДКС-30622. ≈3.50	«Дуторчи кизлар» ансамбли
2.	«Шўх кизлар»	О.Ҳакимова	РДКС-36647 ≈1.55	«Дуторчи кизлар» ансамбли
3.	«Соғиниб»	Ҳамза	РДКС-37558 ≈4.36	Шораим Жалилов
4.	«Гулшан диёрим»	Ў.Рашид	РДКС-21667 ≈2.40	
5.	«Шод этиб»	Ҳайдар Яхё	18456 ≈3.10	Раҳима Йўлдошева
6.	«Ёр-ёр»	Халқ сўзи	РДКС-9640. ≈3.55	Коммуна Исмолова
7.	«Янги йил кўшиғи»	Акмал Пўлат	РДКС-22878. ≈3.00	Раҳима Йўлдошева
8.	«Ёшлигим»	Жуманиёз Жабборов	РДКС-21688. ≈2.45	Раҳима Йўлдошева
9.	«Меҳри гиёсиму?»	Я.Маматхонов	РДКС-19947. ≈4.30	Очилхон Отахонов
10.	«Олмайди хабар»		РДКС-19349. ≈2.45	Очилхон Отахонов
11.	«Ёрнинг ошуфтаси»	Нодира	РДКС-300.96. ≈5.42)	Г.Отакулова
12.	«Гуллар»	Маъруф Қориев	РДКС- 22355.3.10	Малоҳат Дабабоева
13.	«Юртим меҳри»	Восит Саъдулла	РДКС-22196. ≈3.20	Очилхон Отахонов
14.	«Мубталоман»	Я.Маматхонов	РДОК-30672. ≈3.28	Очилхон Отахонов
15.	«Гулгун диёрга боқаман»	Ўткир Рашид	РДКС-29314. ≈4.18	Ҳадия Юсупова
16.	«Севги суйлатади»	Тўлқин	РДКС-20983. ≈4.15	Ҳадия Юсупова
17.	«Гулжамол»	Бобур	РДКС-5110. ≈4.35	Юнус қори Юсупов

1	2	3	4	5
18.	«Туш кўрибман»	Маъруф Қориев	РДКС-25578. ≈4.20	Ҳадия Юсупова
19.	«Кушлар сайраб келдилар»	Восит Саъдулла	РДКС-22917. ≈3.45	Маданият Ҳошимова
20.	«Қилай таъзим»	Восит Саъдулла	РДКС-22826. ≈3.35	Маданият Ҳошимова
21.	«Кезарман»	Навоий		Зиёдулла Ҳамдамов
22.	«Ёшлигинг сенинг»	О.Одилхонов	РДКС-33160. ≈3.47	Бахтиёр Холхўжаев
23.	«Ёр васли»	Нормурод Нарзуллаев	РДКС-32314 ≈5.23	Сора Тошматова
24.	«Биринчи ваъда»	Туроб Тула	КС-32308. ≈2.30	Саодат Туронова
25.	«Тоғ бошида рўмолим колди»	Ҳалима Худойбердиева	РДКС-20985. ≈400	Холисхон Қодирова
26.	«Келин салом»	Гулчехра Жўраева		Холисхон Қодирова
27.	«Тушмасин»	Миртемир	РДКС-31457. ≈3.40	Мархабо Раҳматиллаева
28.	«Сен учун»	Ўткир Рашид	РПКС-24999. ≈2.58	Мансур Тошматов
29.	«Соғиниб»	Ҳамза	РДКС-29030. ≈3.35	Жўраҳон Раҳимов
30.	«Истадим»	Куй	РДКС-37949. ≈3.53	Ғижжакда Шариф Бобожонов
31.	«Ўргилай»	Куй	РДКС-19789. ≈2.50	Рубобда Тоҳир Ражабий
32.	«Алла»	Куй	РДКС-34984. ≈5.50	Рубобда Замира Раҳматуллаева
33.	«Ўртанди дил»	Я.Маматхонов	РД-13070. ≈2.30	Юлдузхон Хўжаева
34.	«Ёр келсангчи»	Ўткир Рашид	РД-19878. ≈3.00	Гулсара Ёкубова ва Маданият Ҳошимова
35.	«Туй алёри»	Маъруф Қориев	РДКС-38965. ≈4.05	«Дуторчи кизлар» ансамбли
36.	«Ёр мактуби»	Маъруф Қориев	РД-19348. ≈5.10	Маданият Ҳошимова
37.	«Дурдонаман дер»	Ўткир Ҳошимов	РДКС-31529. ≈3.20	Курсия Эсонова

1	2	3	4	5
38.	«Интизор кўнгил»	Маъруф Қориев	РДКС-31591. ≈3.38	Хурматой Жониева
39.	«Шўх киз»	Охунжон Ҳақимов	РДКС-33190. ≈2.37	Хурматой Жониева
40.	«Қизлар базми»	Охунжон Ҳақимов	РДКС-31445. ≈228	«Дуторчи кизлар» ансамбли
41.	«Сен келганигда»	Охунжон Ҳақимов	РД КС-35811. ≈3.49	«Дуторчи кизлар» ансамбли
42.	«Бир офатижон келди»	Машраб	РДКС-36051. ≈3.11	«Дуторчи кизлар» ансамбли
43.	«Менга меҳрибон ўлди»	Хувайдо	РДКС-36052. ≈3.40	«Дуторчи кизлар» ансамбли
44.	«Ўт босмасин остоналарни»	Охунжон Ҳақимов	РДКС-36140. ≈3.46	«Дуторчи кизлар» ансамбли
45.	«Кимда бордур»	Ҳабибий	65.92. ≈3.20	Фаттоҳхон Мамадалиев ва Кийиков
46.	«Гул Ватан»	Маъруф Назаров	11697. ≈3.50	Йўлдош Муллабоев
47.	«Дуторимни чаламан»	Халқ сўзи	РДКС-36817. ≈3.30	Зайнаб Мирзатиллаева
48.	«Тоғ устида»	Собир Абдулла	РДК-25660. ≈4.02	Исҳоқ Катаев
49.	«Истадим»	Навоий	1211. ≈3.30	Ортиқхўжа Имомхўжаев
50.	«Менда гапи бормикин»	Охунжон Ҳақимов	РДКС-35067. ≈2.20	Шаҳноза Исмоилова
51.	«Хаёлимда у оҳанграбо»	Пўлат Мўмин	РДКС-20565. ≈4.35	Турсуной Мирвамова
52.	«Гўзалим»	Ҳамид Фулом	РДКС-24887. ≈5.00	Йўлдош Муллабоев
53.	«Майин шамол эсади»	М.Назаров	РДКС-25922. ≈3.00	Замира Суюнова
54.	«Райҳон»	Ҳабибий		Фотима Раҳматуллаева, Озода Мадраҳимова
55.	«Бўстон Ватаним бор»	Охунжон Ҳақимов	РДКС-33189. ≈3.12	Зайнаб Мирзатиллаева
56.	«Қизларжон»	Охунжон Ҳақимов	36142. ≈3.18	Мунира Мўминова
57.	«Ёр истадим»	Навоий	РДКС-38990. ≈4.30	Қобилжон ва Тохир Маҳкамовлар

1	2	3	4	5
58.	«Таби нозик ёр»	Муллапаноҳ Воҳиф	РД-20329. ≈5.00	Холисахон Қодирова
59.	«Кабутарим»	Чустий	37667. ≈3.38	Саодат Туронова
60.	«Оламда жонон ўхшамас»		38245. ≈4.50	Саодат Туронова
61.	«Дедимки»	Хисрав Пахлавий		Турсуной Мирвалиева, Абдулазиз Абдуллаев
62.	«О сори муҳаббат»	Нодира	РДКС-20495. ≈3.35	Турсуной Мирвалиева
63.	«Онажонлар»	Миртемир	РДКС-34071. ≈2.53	Замира Суюнова
64.	«Истар»	Собир Абдулла	РДКС-25857. ≈3.10	Замира Суюнова
65.	«Гулгун диёрим»	Ҳайдар Яхё	РДКС-27058. ≈4.28	Замира Суюнова
66.	«Кўнглим сендадур»	Мукимий	РДКС-33488. ≈3.30	Замира Суюнова
67.	«Ишонасанму»	Х.Шарофхўжаева	РДКС-38133. ≈4.47	Замира Суюнова
68.	«Ўзбекистон шаънига»	Охунжон Ҳакимов	РДКС-33486. ≈3.12	Зайнаб Мирзатиллаева
69.	«Кўшиқ айт»	Ҳалима Худойбердиева	РДКС-21981. ≈3.15	Маданият Ҳошимова
70.	«Қошинг қароси бало»	Халқ сўзи	РДКС-39512. ≈3.21	«Дуторчи қизлар» ансамбли
71.	«Бахтимдан»	Гулчеҳра Жўраева	РДКС-39903. ≈4.13	«Дуторчи қизлар» ансамбли
72.	«Гулжамол»	Бобур	РДКС-32507. ≈5.24	Камолиддин Раҳимов
73.	«Вафоли»	Восит Саъдулла	РДКС-32219. ≈3.26	Марҳабо Раҳматуллаева
74.	«Машғал шаҳрим»	Ўткир Рашид	РДКС-28397. ≈5.40	«Дуторчи қизлар» ансамбли
75.	«Огоҳ бўлинг»	Ҳусниддин Шарипов	РДКС-28269. ≈4.05	
76.	«Раққоса хиром айлар»	М.Туробов	РДКС-28270. ≈2.50	«Дуторчи қизлар» ансамбли
77.	«Ҳазрати инсон»	Нилуфар	РДКС-28304. ≈4.05	«Дуторчи қизлар» ансамбли

1	2	3	4	5
78.	«Вафолик»	Восит Саъдулла	РДКС-28301. ≈3.15	«Дуторчи кизлар» ансамбли
79.	«Баҳор таронаси»	М.Муҳамедова	РДКС-28300. ≈3.15	«Дуторчи кизлар» ансамбли
80.	«Жиззах ёр-ёри»	Т.Қўзибоев	РДКС-28035. ≈3.35	«Дуторчи кизлар» ансамбли
81.	«Лола гулханлари»	Маъруф Қориев	РДКС-23471. ≈4.00	Малоҳат Дадабоева
82.	«Гул ғунчалигингда»	Ҳабибий	РДКС-28034. ≈3.32	«Дуторчи кизлар» ансамбли
83.	«Ёнимдасан»	Ю.Ҳамдам	РДКС-25856. ≈2.40	«Дуторчи кизлар» ансамбли
84.	«Карвон келади»	Чустий	РДОК-28473. ≈4.05	Берта Давидова

бах - тинг - ни. Бир ўл - ка - сан

ха - ми - ша ба - хор, хей, Ўз - бе - кис - тон

сер - ку - ёш ди - ёр.

Тамомлаш учун

Ўз - бе - кис - тон сер - ку - ёш ди - ёр, жон, сер - ку - ёш ди -

ёр.

Диёримсан нуру-гулга чўмилган,
 Қай сўз билан таъриф этай мадҳингни.
 Водийдурсан гўзалликка кўмилган,
 Фахр билан қувнаб куйлай бахтингни.

Бир ўлкасан ҳамиша баҳор,
 Ўзбекистон серкуёш диёр.

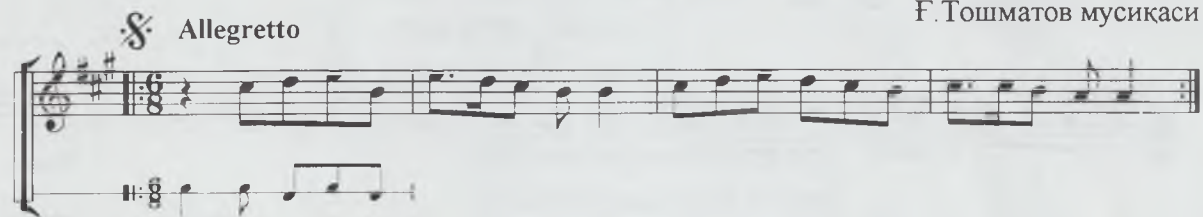
Оқ денгизму ё бепоён пахтазор
 Осмон ўпгач у оқ олтин тоғларинг.
 Балки жаннат деган макон шу эрур,
 Ширин-шакар шарбат тўла боғларинг.

Олтин қўллар саховати, меҳнати
 Бу ўлка бахт этибди гўзаллик.
 Қардошлиқнинг буюк кучу-қудрати
 Қўшиқ каби ошар бунда боқишлик.

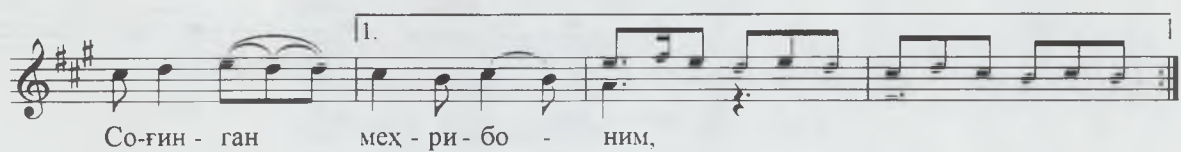
Бир ўлкасан ҳамиша баҳор,
 Ўзбекистон серкуёш диёр.

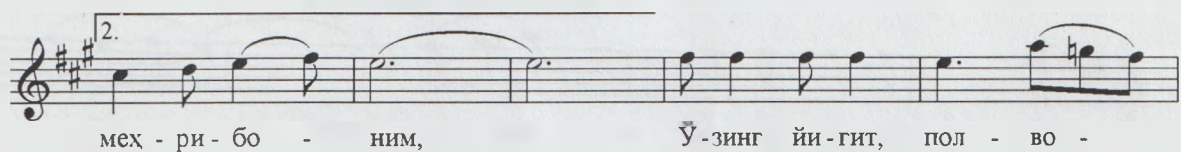
ЁНИМДАСАН

Ю.Хамдам сўзи
Ғ.Тошматов мусикаси

 Allegretto

Хуш кел - иб - сиз, меҳ - мо - ним.

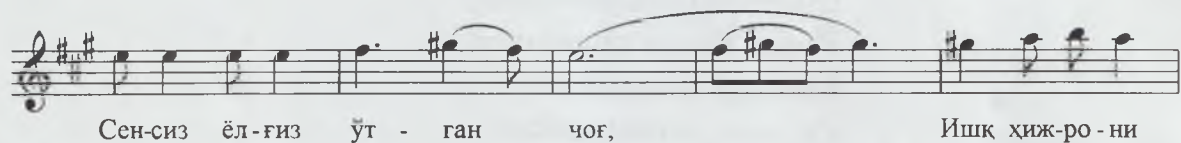

Со-гин - ган меҳ - ри - бо - ним,

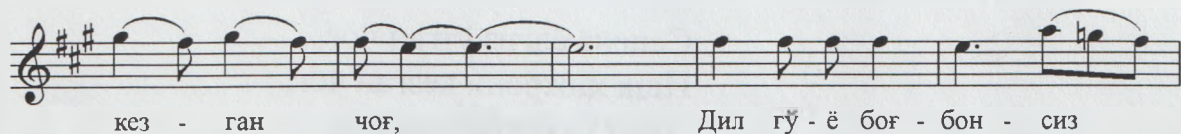

меҳ - ри - бо - ним, Ў-зинг йи-гит, пол - во -

ним - о. Кел я - на ё - ним - да - сан,

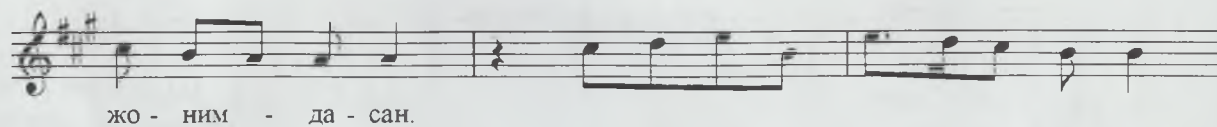

Ён э - мас, жо - ним - да - сан.

Сен-сиз ёл-ғиз ўт - ган чоғ, Ишқ ҳиж-ро-ни

кез - ган чоғ, Дил гў - ё боғ - бон - сиз

боғ. Кел я - на ё - ним - да - сан, Ён э - мас,

жо - ним - да - сан.

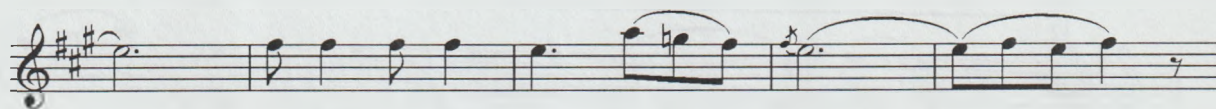
Жон

Уч - ра-шув-ни кўз - лай - ман,

Сух - ба - тинг - ни сўз - лай - ман.

Кел-май кол-санг из - лай - ман.

Кел я - на ё - ним - да-сан, Ён э - мас, жо - ним - да-сан.

Тамомлаш учун

Кел я - на ё ним-да-сан, Ён э - мас, жо ним-да-сан. жо ним-да-сан.

Хуш келибсиз, меҳмоним,
Соғинган меҳрибоним,
Ўзинг йигит полвоним.
Кел яна ёнимдасан,
Ён эмас, жонимдасан.

Сенсиз ёлғиз ўтган чоғ,
Ишқ ҳижрони кезган чоғ,
Дил гўё боғбонсиз боғ.
Кел яна ёнимдасан,
Ён эмас, жонимдасан.

Учрашувни кўзлайман,
Сухбатингни сўзлайман,
Келмай қолсанг излайман.
Кел яна ёнимдасан,
Ён эмас, жонимдасан.

Йўлимни равшан этиб,
Донғинг элларга кетиб,
Қўлинг қуёшга етиб.
Мард қайтдинг, ёнимдасан,
Ён эмас, жонимдасан.

Сен келдинг кўнглим тинди,
Қуёш дилга беркинди,
Яллалар бошла энди.
Кел яна ёнимдасан,
Ён эмас, жонимдасан.

ОНАЖОНЛАР

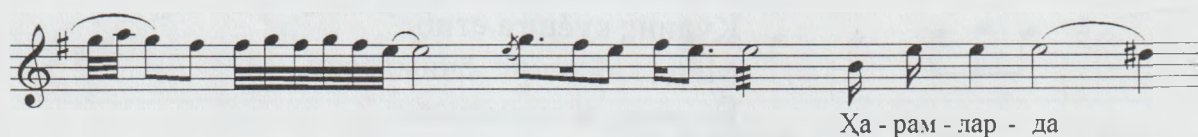
Senza metrum ad libitum

Ғ. Тошматов мусикаси

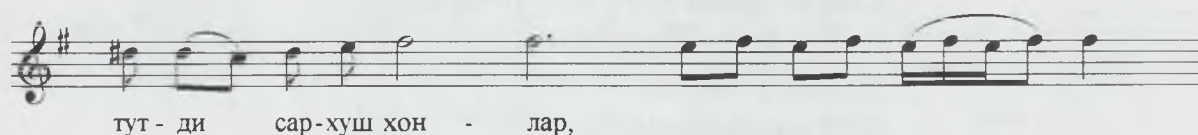
Solist 3. Суюнова

А - ёл ёр - ти де-миш-дир о - ят - лар.

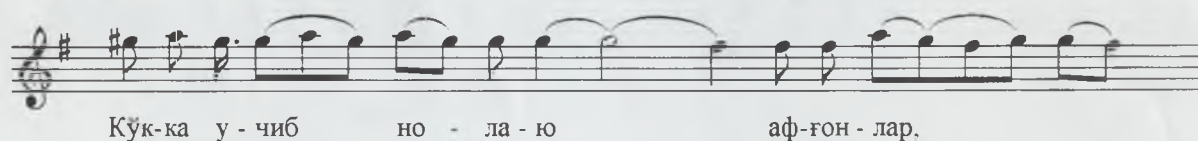
Ха - рам - лар - да

тут - ди сар-хуш хон - лар,

Ба - з(и)м - лар - да со - чи па - ри - шон - лар,

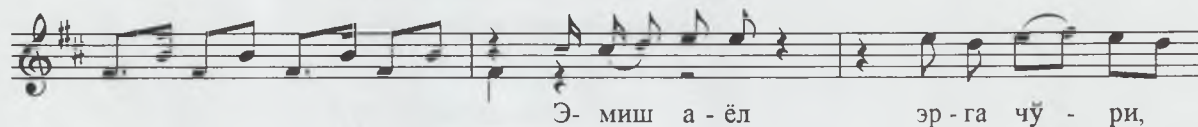

Кўк-ка у - чиб но - ла - ю аф-ғон - лар.

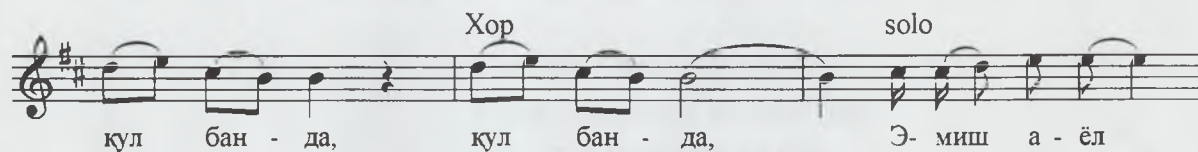
Moderato

Ох, бағ-ри кон - лар - ду - р, бағ - ри кон - лар.

Э - миш а - ёл эр - га чў - ри,

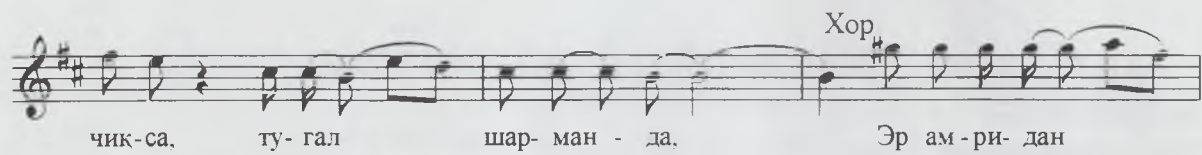

кул бан - да, кул бан - да, Э - миш а - ёл

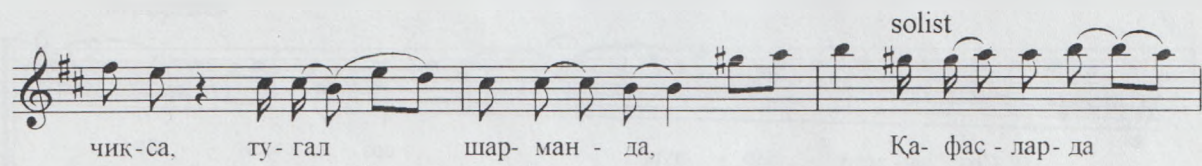
эр - га чў - ри, кул бан - да, Эр ам - ри - дан

Хор

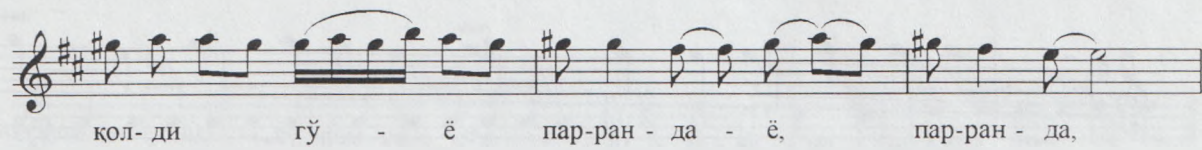

чик-са, ту-гал шар-ман - да, Эр ам-ри-дан

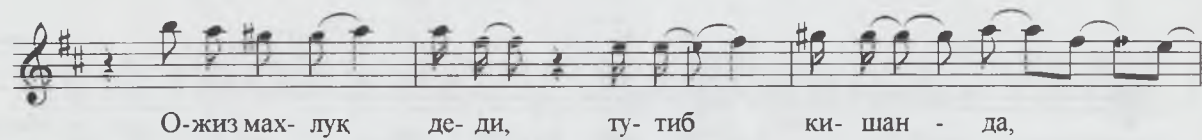
solist

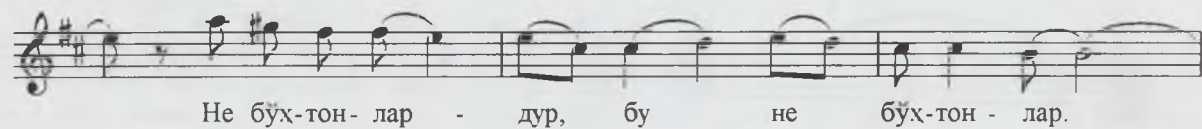
чик-са, ту-гал шар-ман - да, Қа-фас - лар-да

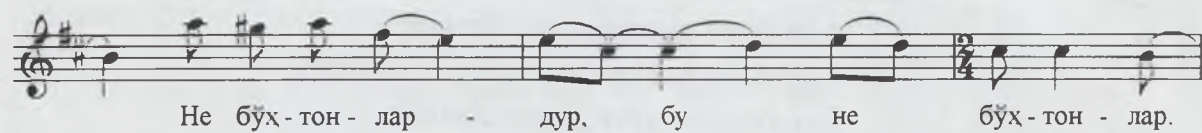
кол-ди гў - ё пар-ран - да - ё, пар-ран - да,

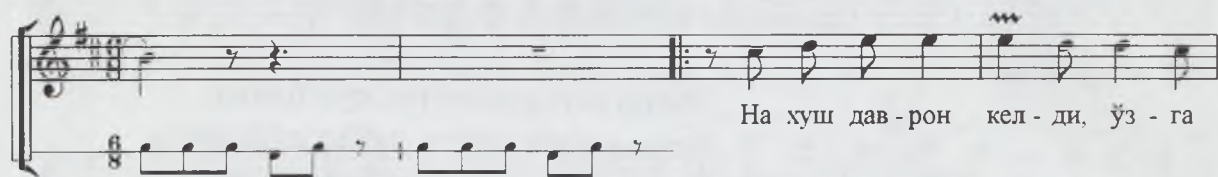
О-жиз мах-лук де-ди, ту-тиб ки-шан - да,

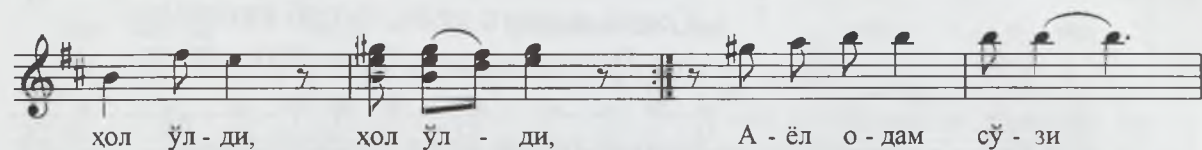
Не бўҳ-тон-лар - дур, бу не бўҳ-тон - лар.

Не бўҳ-тон-лар - дур, бу не бўҳ-тон - лар.

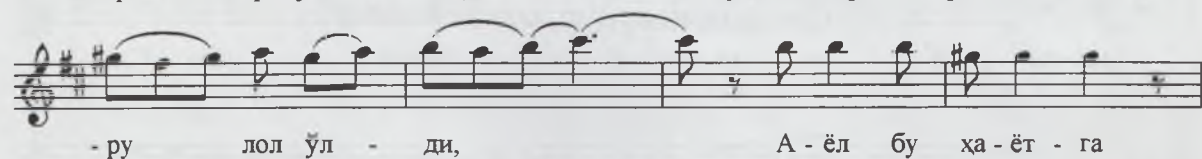
На хуш дав-рон кел-ди, ўз - га

хол ўл-ди, хол ўл - ди, А - ёл о - дам сў - зи

сар - ах - бор ўл - ди, Бад - гу - мон-лар шар - ми - со -

- ру лол ўл - ди, А - ёл бу ха - ёт - га

хўп жа - мол ўл - ди, жа - мол ўл - ди, Хей!

Соз за - мон - лар - дур, соз за - мон - лар.

А - ёл бу ҳа - ёт - га хўп жа - мол ўл - ди, жа - мол ўл -

ди, Хей! Соз за - мон - лар - дур, соз за - мон -

лар.

Аёл ёрти демишдир оятлар,
 Ҳарамларда тутди сархуш хонлар,
 Базмларда сочи паришонлар,
 Кўкка учиб нолаю афгонлар,
 Оҳ, бағри қонлардур, бағри қонлар.

Эмиш аёл эрга чўри, қул банда,
 Эр амридан чиқса, тугал шарманда,
 Қафасларда қолди гўё парранда,
 Ожиз махлук деди, тутиб кишанда,
 Не бўхтонлардур, бу не бўхтонлар.

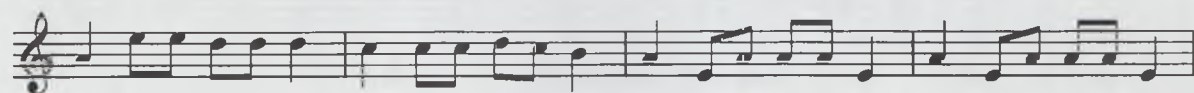
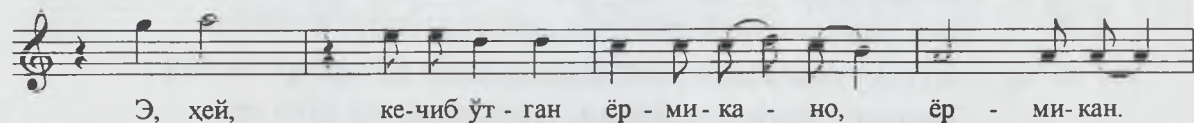
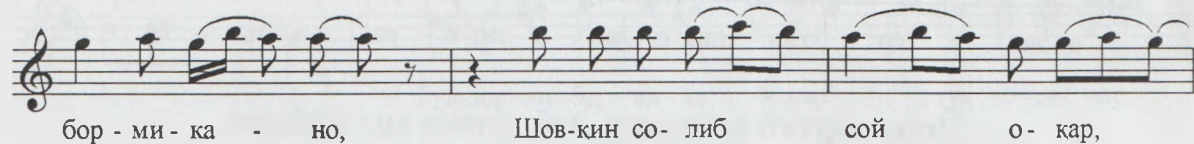
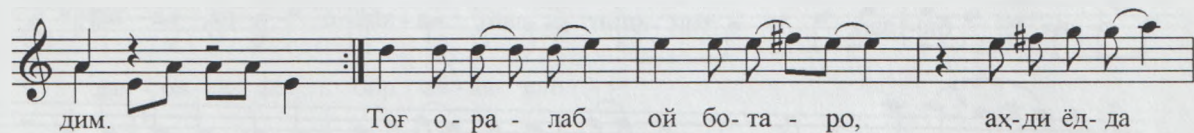
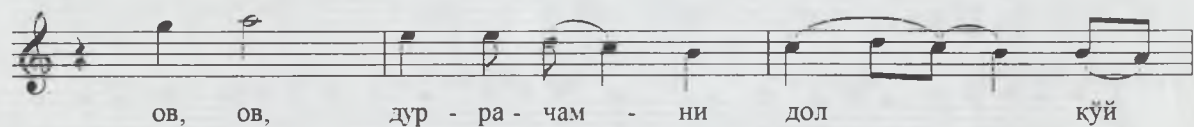
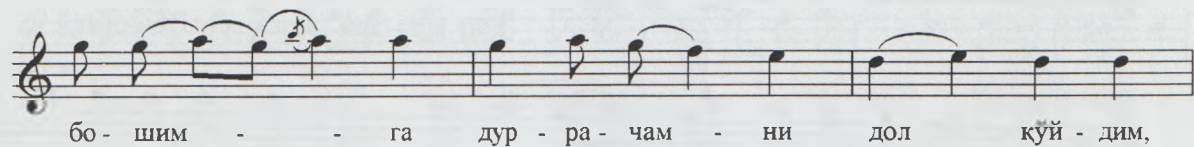
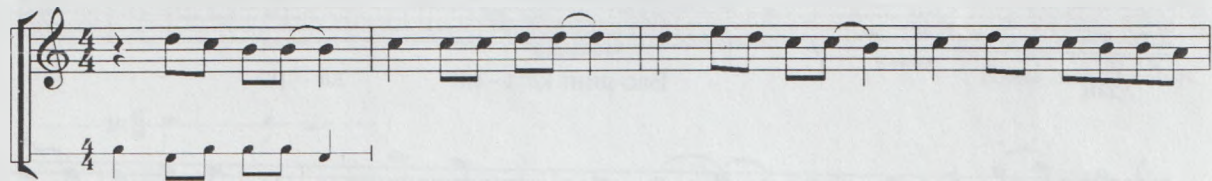
На хуш даврон келди, ўзга ҳол ўлди,
 Аёл одам сўзи сарахбор ўлди,
 Бадгумонлар шармисор-у, лол ўлди,
 Аёл бу ҳаётга хўп жамол ўлди,
 Соз замонлардур, соз замонлар.

БАҒРИНГ ЁҚАЙ НОЗ БИЛАН

3.Обидов сўзи
Ғ.Тошматов мусикаси

Moderato

Кеч-санг ке- чиб ўт ё - рим, ў- тай даш- ту дар - ё - дан.

Вас-линг катъ - ий ка - ро - рим,

ах - дим мех - ру ва-фо - дан, э, хэй! ах-дим мех-ру

ва-фо- дан - эй. ва-фо - дан.

Кўп кут - дим мен рост би- лан - о,

эн - ди ай- тар ар - зим бор. Бағ-ринг ё - кай

ноз би - лан, тин - чинг о- лай а - зиз ё - ра, а - зиз ёр,

а - зиз ёр, тин - чинг о- лай а - зиз ё - ра, а - зиз ёр.

Ўсма тортиб қошимга, лаб устига хол қўйдим,
 Келасан деб, бошимга дуррачамни дол қўйдим.
 Тоғ оралаб ой ботар-о, аҳди ёдда бормикан,
 Шовқин солиб сой оқар, кечиб ўтган ёрмикан.

Кечсанг, кечиб ўт ёрим, ўтай дашту дарёдан,
 Васлинг қатъий қарорим, аҳдим мехру вафодан.
 Кўп кутдим мен рост билан, энди айтар арзим бор,
 Бағринг ёқай ноз билан, тинчинг олай азиз ёр.

ҚИЗ УЗАТДИК, ЁР-ЁР

Г. Жўраева сўзи
Ғ Тошматов мусикаси

Шошилмай

Бахт - ли за - мон

кел - ган - даё дав - рон су - рай, ёр - ё - рай, Шош - манг киз - лар

кай - дин ке - лар на - во сур - най, ёр - ёр. Тез - рок ю - ринг

ду - го - на - жон гўй баз - ми - га, ёр - ё - рай, Ке - лин - пош - ша

дав - ра - си - дан бир ай - ла - най, ёр - ё - рай, Ке - лин - пош - ша

дав - ра - си - дан бир ай - ла - най.

Гул - зор - ми бу, ял - ял ё - нар гул ко - са - лар,

ёр - ё - рай, Нур - зор - ми бу, ой - дек су - зар рақ - ко - са - лар

Кў - зим ол - ган хон ат - лас - му ё ка - ма лак,

ёр - ё - рай, Хай - рон бўл - манг гар йи - гит - лар

лол кол - са- лар.

Ке- лин-чак-нинг ха- рир э- кан ок рў- мо - ли. ёр - ё- рай.

Ҳи- лол бў- либ жил - ва - ла- нар гул жа- мо - ли,

Ҳа- зил - ла- шиб рў- мо - ли- ни ас - ло торт-манг,

ёр - ё- рай, Ке- лин бўл-ган би- лар ке- лин аҳ - во-ли- ни,

ёр - ё- рай, Ке- лин бўл-ган би- лар ке- лин аҳ - во - ли- ни.

Ку- ёв кел-ди, ку- ёв, кел-ди,

ку- ёв кел - ди, ёр - ё - рай, Зин-хор де- манг,

қиз ол - га- ни би- ров кел-ди, Йил-лар ку- тиб,

гул- лар ту- тиб дил-до-ри- ни, ёр - ё- рай, Дий-до-ри-га

е- тиш - моқ - ка. шун- кор кел- ди. Сев- ги- си- ни

сеп ки- либ киз у- зат - дик. ёр - ё- рай. Ёр хус- ни- ни

зеб ки- либ уй ту- зат - дик ёр - ёр.
molto rit.

Бахтли замон келгандаё даврон сурай, ёр-ёр,
Шошманг кизлар қайдан келар наво сурнай, ёр-ёр,
Тезроқ юринг дугонажон тўй базмига, ёр-ёр,
Келинпошша даврасидан бир айланай, ёр-ёр.

Гулзорми бу, ял-ял ёнар гул косалар, ёр-ёр,
Нурзорми бу, ойдек сузар раққосалар, ёр-ёр,
Кўзим олган хон атласму ё камалак, ёр-ёр,
Ҳайрон бўлманг гар йигитлар лол қолсалар, ёр-ёр.

Келинчакнинг ҳарир экан оқ рўмоли, ёр-ёр,
Ҳилол бўлиб жилванар гулжамоли, ёр-ёр,
Ҳазиллашиб рўмолини асло тортманг, ёр-ёр,
Келин бўлган билар келин аҳволини, ёр-ёр.

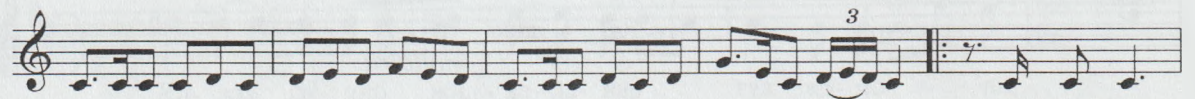
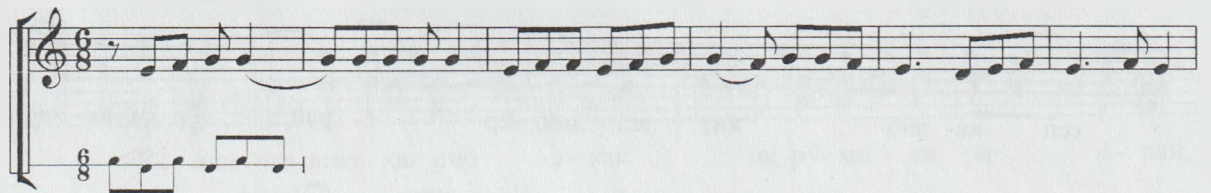
Куёв келди, куёи келди, куёв келди, ёр-ёр,
Зинҳор деманг, қиз олгани биров келди, ёр-ёр,
Йиллар кутиб, гуллар тутиб дилдорини, ёр-ёр,
Дийдорингга етишмоққа, шунқор келди, ёр-ёр.

Севгисини сеп қилиб киз узатдик, ёр-ёр,
Ёр хуснини зеб қилиб уй тузатдик, ёр-ёр.

ИШОНАСАНМУ?

Х. Шарофхўжаева шеъри
Ғ. Тошматов мусикаси

Шошилмай

Ди - лим - ни

банд э-тиб ай - ла - динг маф - тун, Кў - зим - да уй - ку йўк

ё-риш-са хар тун, Сен ҳам ишқ о-ло-вин

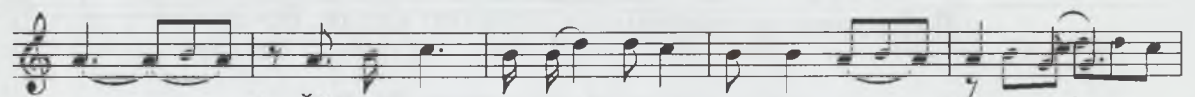
эт-мас-дан ту - тун, Айт жо - ним, хаж-рим - да ҳеч ё - на - сан -

му? ҳеч ё - на - сан - му? ҳеч ё - на - сан -

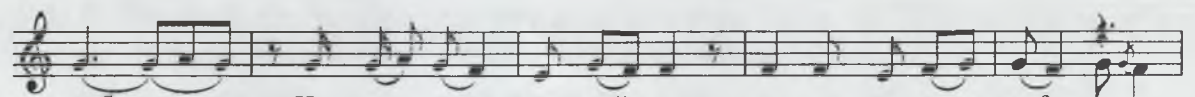
Кўл - да - ги гу - линг-га сев - гинг - ни жой -
Уч - ра - шув он - ла - ри сў - ра - санг са -

лаб, Йў - лим - да ту - ра - сан, ке - ли - шим пой - лаб,
вол, Жа - воб қай - та - рол - май қол - га - ним - да лол,

О - либ - сан қал - бим - ни ў - зинг - га бой -
Ер - га ти - кил - га - ним жил - ма - йиб хи -

лаб, Ни - го - хинг шун - дай дер, ё то - на - сан - му?
ёл, Кўнг - лим бор де - га - ним, и - шо - на - сан - му?

ё то - на - сан - му?
и - шо - на - сан - му?

ё на - сан - му?
и - шо - на - сан - му?

Ер - га ти - кил -

- га - ним жил - ма - йиб хи - ёл, Кўнг - лим бор

де - га - ним и - шо - на - сан - му? хеч ё - на - сан - му?

и - шо - на - сан - му?

Дилимни банд этиб айладинг мафтун,
Кўзимда уйку йўқ ёришса ҳам тун,
Сен ҳам ишқ оловин этмасдан тутун,
Айт жоним, ҳажримда хеч ёнасанму?

Кўлдаги гулингга севгингни жойлаб,
Йўлимда турасан келишим пойлаб,
Олибсан қалбимни ўзингга бойлаб,
Нигоҳинг шундай дер, ё тонасанму?

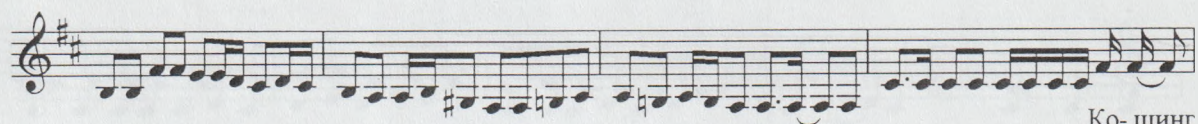
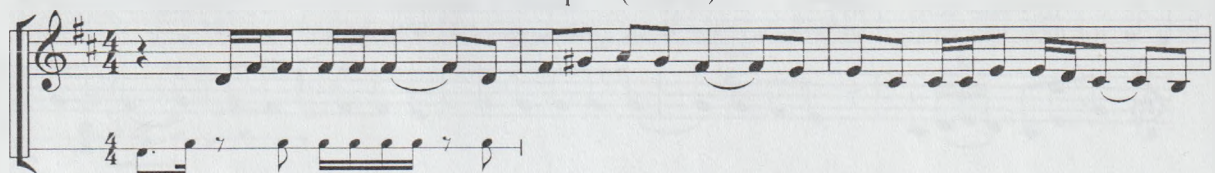
Учрашув онлари сўрасанг савол,
Жавоб қайтаролмай қолганимча лол,
Ерга тикилганим жилмайиб хиёл,
Кўнглим бор деганим, ишонасанму?

ҚОШИНГ ҚАРОСИ БАЛО

Халқ сўзи
Ғ. Тошматов музикаси

Шошилмай

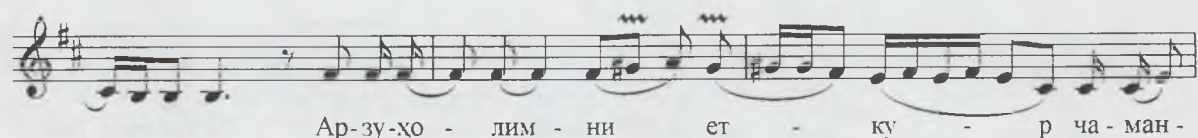
Transport (a-moll)

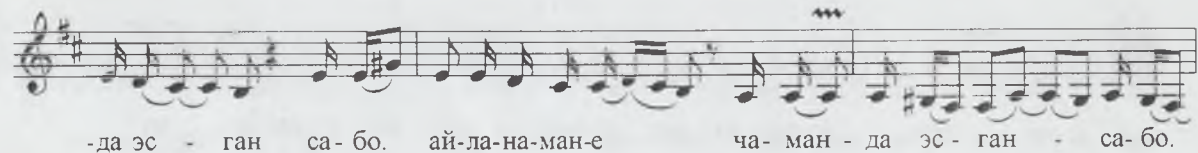
Қо- шинг

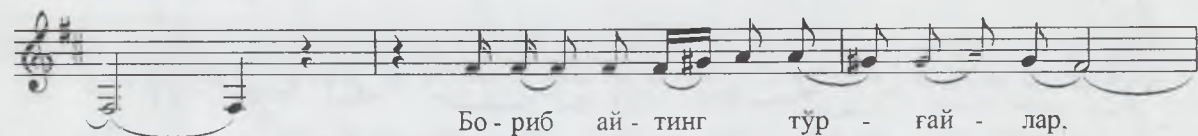
қа - ро - си ба - ло. не - тай мен ун - га шай - до.

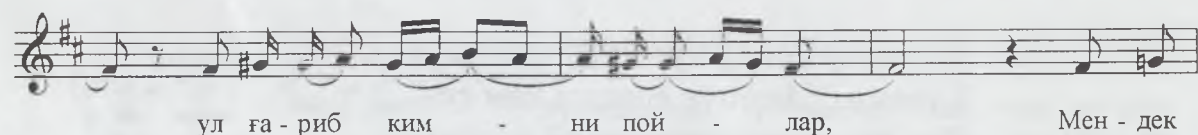
Ар - зу - хо - лим - ни ет - ку - р ча - ман -

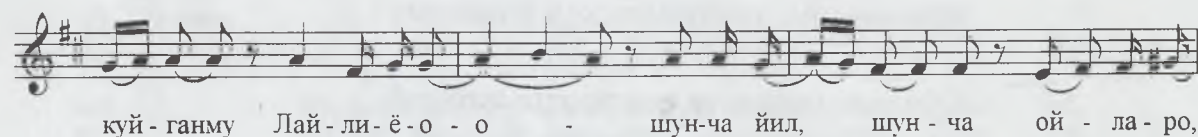
- да эс - ган са - бо. ай - ла - на - ман - е ча - ман - да эс - ган - са - бо.

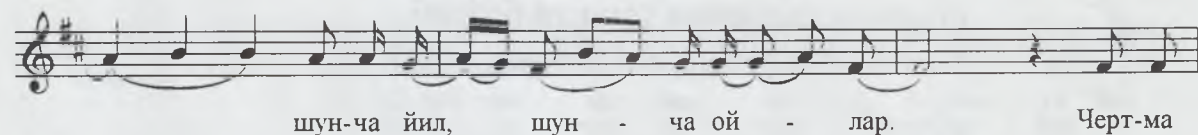
Бо - риб ай - тинг тўр - гай - лар.

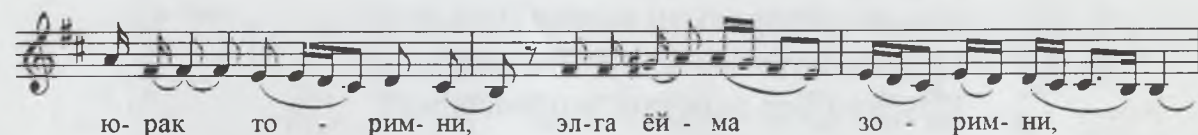
ул га - риб ким - ни пой - лар, Мен - дек

қуй - ганму Лай - ли - ё - о - о - шун - ча йил, шун - ча ой - ла - ро,

шун - ча йил, шун - ча ой - лар. Черт - ма

ю - рак то - рим - ни, эл - га ёй - ма зо - рим - ни,

ту- шим-да хам кўр- май ман - ей ю- рак - да- ги
ё - рим - ни. ўр - ги- ла-ман-е. ю- рак - да- ги ё -
рим - ни.

Қошинг қароси бало,
Нетай мен унга шайдо.
Арзу ҳолимни еткур
Чаманда эсган сабо.

Бориб айтинг тўрғайлар,
Ул ғариб кимни пойлар,
Мендек куйганму Лайли-ё,
Шунча йил, шунча ойлар.

Чертма юрак торимни,
Элга ёйма зоримни,
Тушимда ҳам кўрмайман
Юракдаги ёримни.

Осмондаги бўз тўрғай,
Бўзламасанг на бўлғай,
Азизгина жонимни
Қийнамасанг на бўлғай.

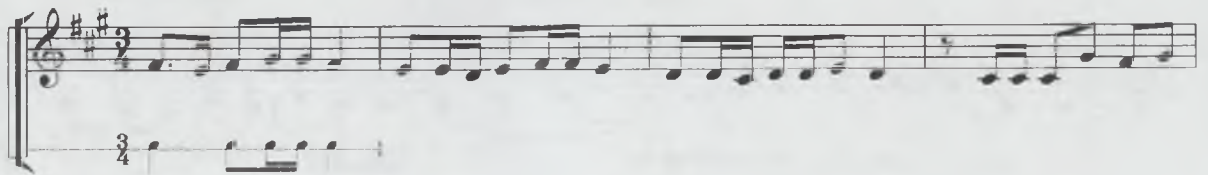
Гул шохида булбулни
Тутиб олгим келади,
Ўзим севган ёримни
Кунда кўргим келади.

Қалдирғоч қаро экан,
Қаноти ола экан,
Ёшлиқда берган кўнгил
Айрилмас бало экан.

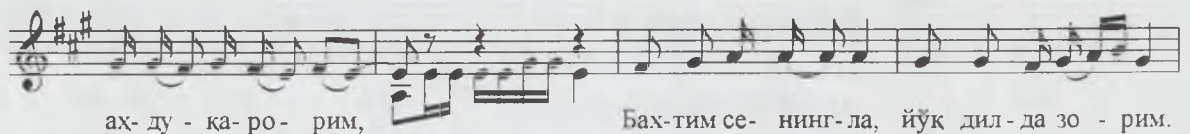
ГУЛГУН ДИЁРИМ

Ҳ. Яхёев шеъри
Ғ. Тошматов мусикаси

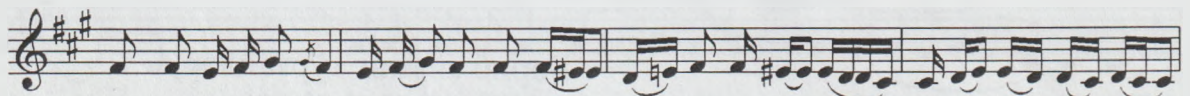
Секин

Гул-гун ди-ё - рим, сен йў - ғу-бо - рим, Так-дирў- зинг-сан-а.

ах-ду - ка-ро- рим, Бах-тим се- нинг-ла, йўк дил-да зо - рим.

Меҳ-рим зи-ё - си ғў-за - лим сен-га. Қал-бим на - во-си ға-за - лим сен-га.

Зав-қим - га бо-ис меҳ-нат ку - вон-чи,

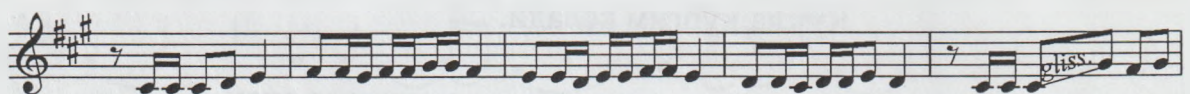
Ҳар шон-ли со - ат фур-сат ку - вон-чи,

фур-сат ку - вон-чи, Хал-қим и-ши-да суръ-ат ку - вон-чи.

Меҳ-рим зи-ё - си ғў-за - лим сен-га, Қал-бим на - во-си ға-за - лим сен-га.

Меҳ-нат э-ли - сан мар-до-на хал - қим, О - лам э-ли - га

аф-со - на хал - ким. Шав - кинг - да ё - на

мен ё - на хал - ким. Мех - рим зи-ё - си гў-за - лим сен-га.

Қал-бим на - во - си га-за - лим сен - га.

Шул гул ди - ёр - да сев - гим му - хай - ё.

Иш - ким чи - ро - ғи сўн - май - ди ас - ло,

сўн - май - ди ас - ло. Ё - рим ў - зинг - га мен зо - ру шай - до.

Мех-рим зи-ё - си гў-за - лим сен-га, Қал-бим на - во - си

га-за - лим сен-га. Бах-тим се - нинг - ла,

йўқ дил - да зо - рим. Мех - рим зи-ё - си гў-за - лим сен-га,

Қал-бим на - во - си га-за - лим сен-га. га-за - лим сен-га.

Гулгун диёрим, сен йўғу-борим,
Такдир ўзингсан, аҳду қарорим,
Бахтим сенингла, йўқ дилда зорим.
Меҳрим зиёси гўзалим сенга,
Қалбим навоси ғазалим сенга.

Завқимга боис меҳнат қувончи,
Ҳар шонли соат фурсат қувончи,
Халқим ишида суръат қувончи.
Меҳрим зиёси гўзалим сенга,
Қалбим навоси ғазалим сенга.

Меҳнат элисан мардона халқим,
Олам элига афсона халқим,
Шавқингда ёна мен ёна халқим.
Меҳрим зиёси гўзалим сенга,
Қалбим навоси ғазалим сенга.

Шул гул диёрда севгим муҳайё,
Ишқим чироғи сўнмайди асло,
Ёрим ўзингга мен зору шайдо.
Меҳрим зиёси гўзалим сенга,
Қалбим навоси ғазалим сенга.

БАХТИМДАН

Г. Жўраева шеъри
Ғ. Тошматов мусиқаси

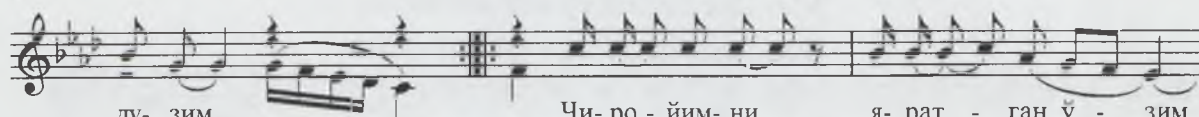
♩
Moderato

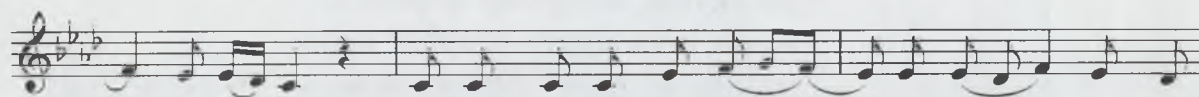
Ой ну-ри га

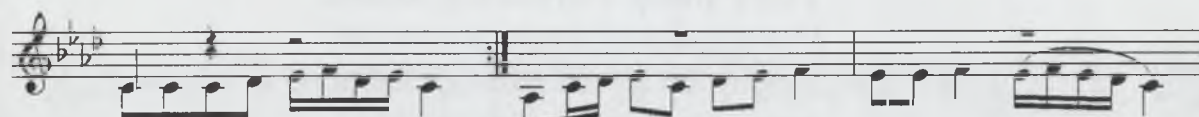
ча-я-ман ю-зим, Юл-дуз-лар-га куз-гу юл-

ду-зим, Чи-ро-йим-ни я-рат-ган ў-зим,

Бо-и-си - ни бил-сам бах-тим-дан. бил-сам бах-тим-

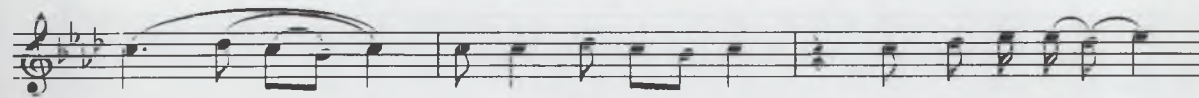
дан.

Дав-рим де-ди,

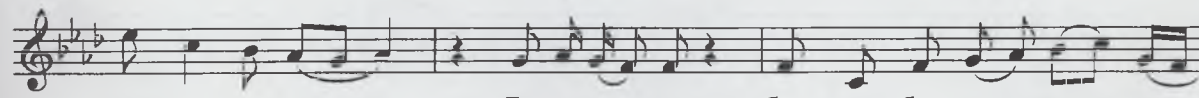

бах-тинг қў-линг-да, Ам-мо кут-ма тур-ган йў-линг

да,

Мех-нат би-лан

гул-ла э-линг-да, Бо-и-си-ни бил-сам бах-тим-дан.

§ Тамомлаш учун

бил - сам   бах - тим - дан.

Ой нурига чаяман юзим,
 Юлдузларга кўзгу юлдузим,
 Чиройимни яратган ўзим,
 Боисини билсам – бахтимдан.

Даврим деди, бахтинг кўлингда,
 Аммо кутма турган йўлингда,
 Меҳнат билан гулла элингда,
 Боисини билсам – бахтимдан.

Менинг қалбим осмондай баланд,
 Ёрим қуёш, юлдузлар фарзанд,
 Умрим тўла ширин-шарбат қанд,
 Боисини билсам – бахтимдан.

Умри чинор – бунда ҳар инсон,
 Гулчеҳранинг чеҳраси хандон,
 Чунки Ленин давридир – даврон,
 Боисини билсам – бахтимдан.

ЧАМАН БАЗМИ

П.Мўмин шеъри
Ғ.Тошматов мусикаси

Ўргача

Гул-лар кў - шик ай - тар э - миш

кўк - лам кул - ган - да, Гул - лар кў - шик

Ансамбль
col canto

ай - тар э - миш кўк-лам кул- ган - да, Гул-лар ду- тор

ча - лар э - миш тонг - да гул - шан - да, Гул-лар ў - йин

ту - шар э - миш кел-ди деб ба - хор, Ча-ман баз - ми

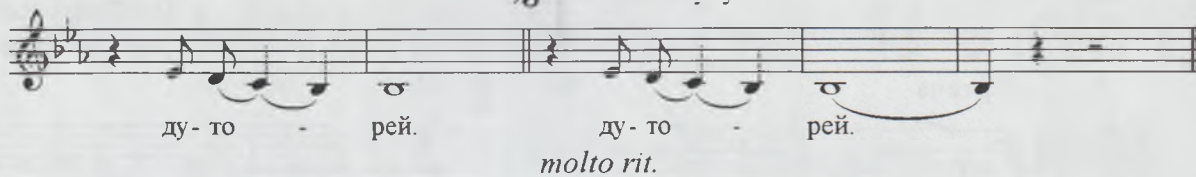
ки - зир э - миш та - рал- миш гул - ёр. Гул - ёр, гул -

Ансамбль

ёр, гул - ё - рей, гул - лар чал - миш ду - то

рей. Гул - ёр, гул - ёр, гул - ё - рей, гул - лар чал-миш

♩ Тамомлаш учун

Гуллар кўшиқ айтар эмиш кўклам кулганда,
Гуллар дутор чалар эмиш тонгда гулшанда,
Гуллар ўйин тушар эмиш келди деб баҳор,
Чаман базми қизир эмиш таралмиш гулёр.
Гулёр, гулёр, гулёр-ей, гуллар чалмиш дутор-ей.

Қизғалдоқлар тақилгандай қирлар қўйнига,
Чечаклардай таралайлик меҳнат қўйнига,
Юринг қизлар гуллар куйин этайлик такрор,
Бу гуллардан бўлгай яна бу диёр гулзор.
Гулзор, гулзор, гулзор-ей, гуллар чалмиш дутор-ей.

КЕЛА ҚОЛСАЧИ

Т. Тўла шеъри
 Ғ. Тошматов мусикаси

Шошилмай

1. Нав - рўз кет - ган э - ди - я. Ваъ - да эт - ган
 2. Кел - ди ян - ги йил бо - ми. Қўл - да ян - ги

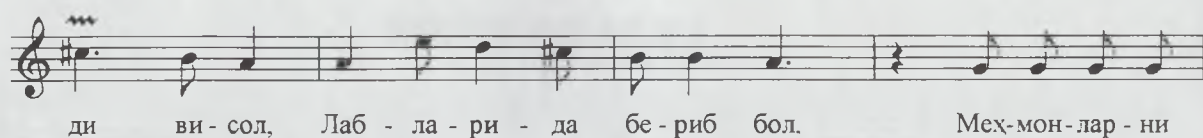
э - ди - я, Хат ҳам бит - ган э - ди - я, Ке - ла қол - са -
 йил жо - ми, Му - хаб - бат - дан са - ло - ми, Ке - ла қол - са -

чи. чи. Ёз ҳам ўт - ди
 чи. чи.
 Ансамбль
 col canto col canto

бе - ха - бар, Ол - ма - лар та - рам ло - бар,

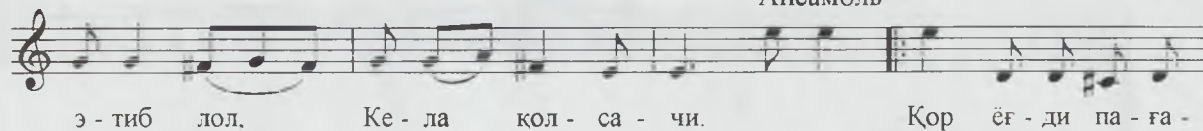
Ка - па - лак - лар хат - лар - да, Ке - ла қол - са - чи.
 col canto

о Куз ҳам кўр - сат -
 col canto

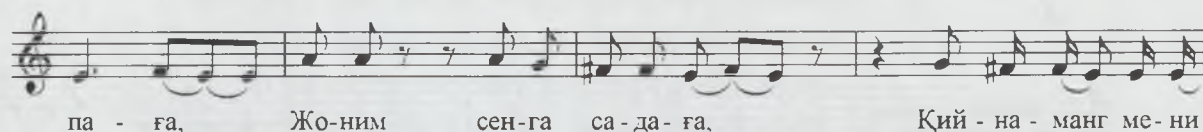

ди ви-сол, Лаб-ла-ри-да бе-риб бол. Меҳ-мон-лар-ни

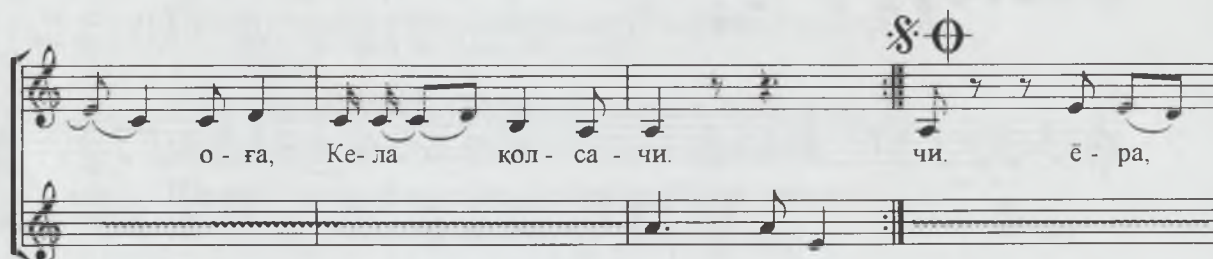
Ансамбль

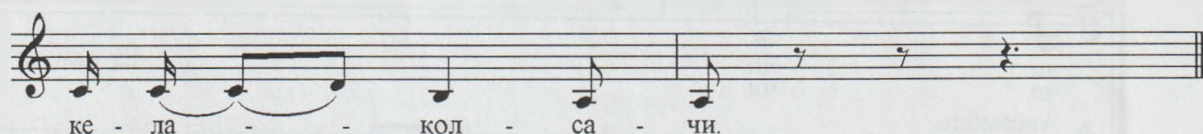
э-тиб лол, Ке-ла қол-са-чи. Қор ёғ-ди па-ға-

па-ға, Жо-ним сен-га са-да-ға, Қий-на-манг ме-ни

о-ға, Ке-ла қол-са-чи. чи. ё-ра,

ке-ла - - - қол - са - чи.

Наврӯз кетган эди-я,
Ваъда этган эди-я,
Хат ҳам битган эди-я,
Кела қолса-чи.

Куз ҳам кӯрсатди висол,
Лабларида бериб бол,
Меҳмонларни этиб лол,
Кела қолса-чи.

Ёз ҳам ўтди беҳабар,
Олмалар тарам лобар,
Капалаклар хатларда,
Кела қолса-чи.

Қор ёғди паға-паға,
Жоним сенга садаға,
Қийнамай мени оға,
Кела қолса-чи.

Келди янги йил боми,
Қўлда янги йил жоми,
Муҳаббатдан саломи,
Кела қолса-чи.

РАҚОСА ХИРОМ АЙЛАР

М. Туробова сўзи
 Ғ. Тошматов мусикаси

Рақ - ко - са хи - ром ай - лар. Кўн - гил - лар - ни ром

ай - лар, Рақ - ко - са хи - ром ай - лар, Кўн - гил - лар - ни ром

ай - лар. Юз иш - ва - ю ноз и - ла ўр - ги - лай, Таъ - зим эх - ти - ром

ай - лар. Таъ - зим эх - ти - ром ай - лар.

Э - лу юр - т (и) а - до - си, Саҳ - на санъ - ат шай - до - си,

Лар - за со - лар дил - лар - га, У - нинг ха - ё

и - бо - си. Жон о

Унинг ха - ё и - бо - - - - си.

Рақ - ко - са хи - ром ай - лар, Кўн - гил - лар - ни ром

1. ай - лар, ай - лар, Кўн - гил - лар - ни ром

ай - лар.

Раққоса хиром айлар,
 Кўнгилларни ром айлар,
 Юз ишва-ю ноз ила (ўргилай),
 Таъзим эхтиром айлар.

Элу-юрт адоси,
 Саҳна санъат шайдоси,
 Ларза солар дилларга,
 Унинг ҳаё-ибоси.

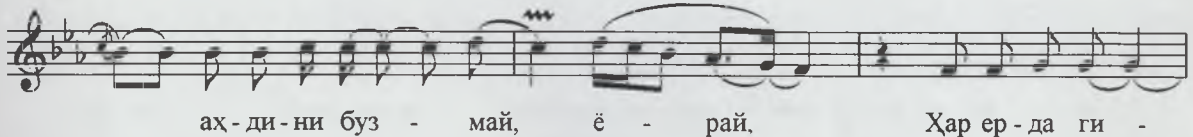
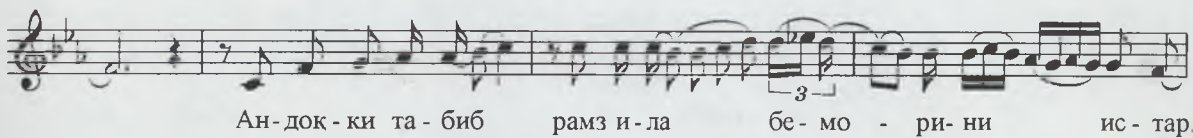
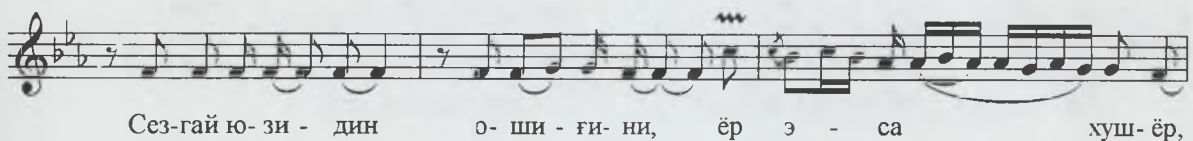
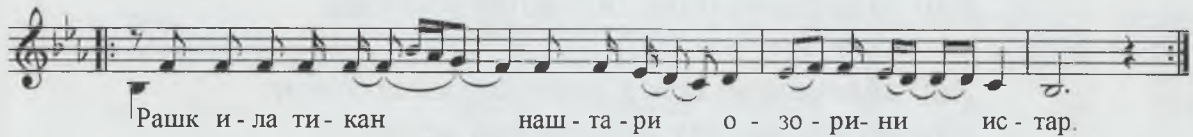
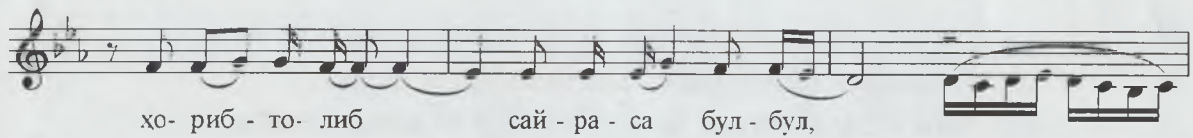
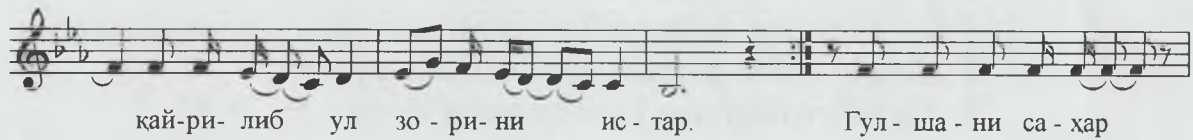
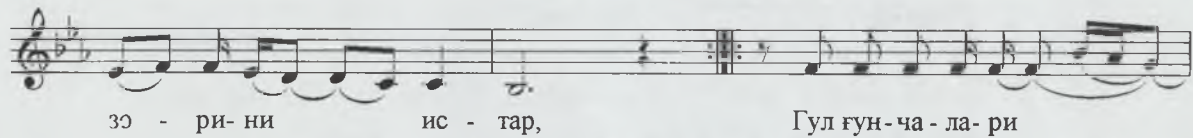
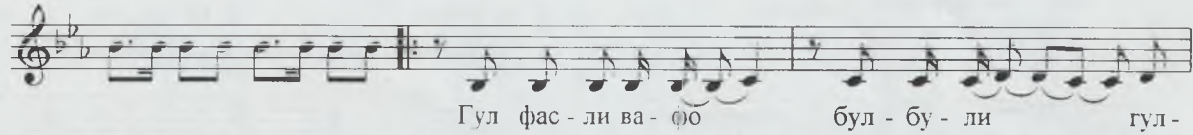
Боқиши хумор-хумор,
 Саллоналиги рухсор,
 Чехрасида минг чирой (ўргилай),
 Жилва қилар минг баҳор.

Сулув сарвқоматдир,
 Ғам-андух унга ётдир,
 Дориломон давронда,
 Унга кулгай омаддир.

ИСТАР

С. Абдулла шеъри
Ғ. Тошматов мусикаси

Шошилмай

риф-то-ри, ги-риф - то - ри-ни ис - тар.

Айб ай-ла-ман-гиз сол-са на-зар ҳар ки-ма Со-бир.

Кўп-лар и-чи - дан ё-ру ва-фо - до-

ри-ни ис - тар.

Гул фасли вафо булбули гулзорини истар,
 Гул ғунчалари қайрилиб ул зорини истар.
 Гулшани сахар ҳориб-толиб сайраса булбул,
 Рашк ила тикан наштари озорини истар.

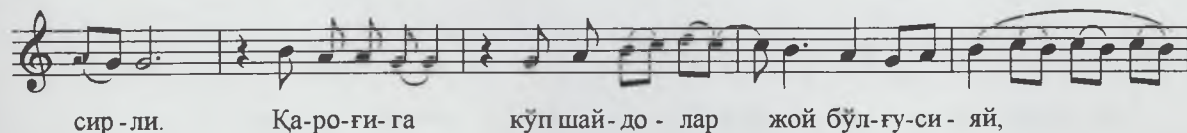
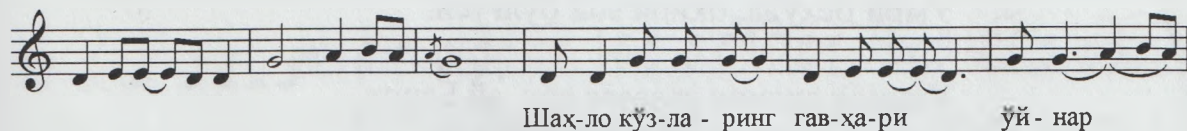
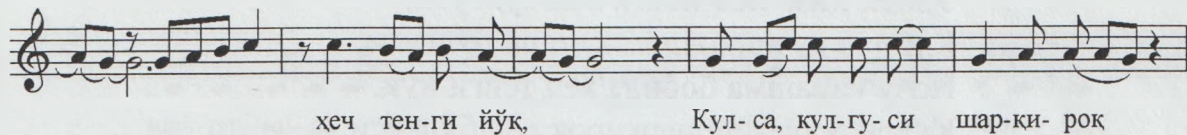
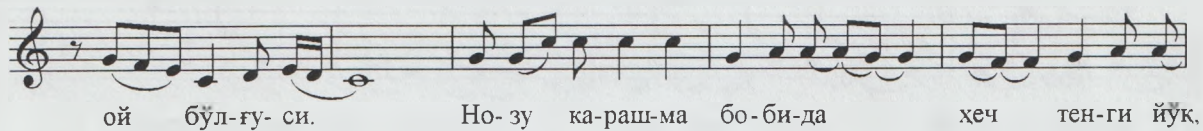
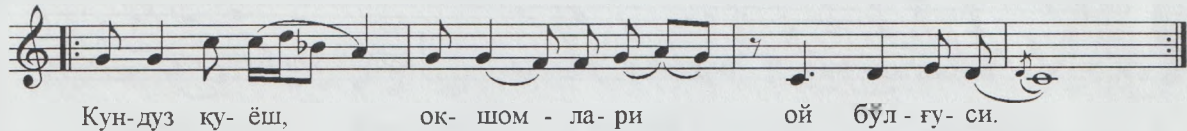
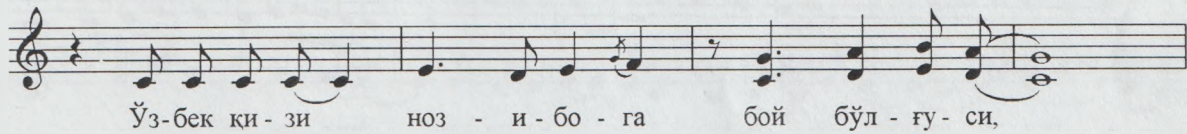
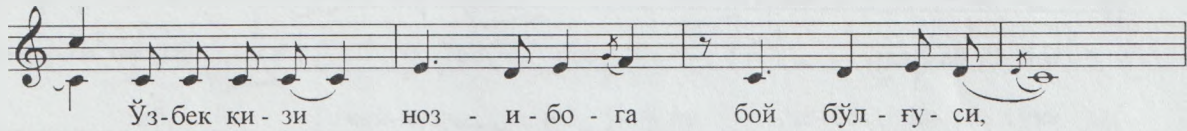
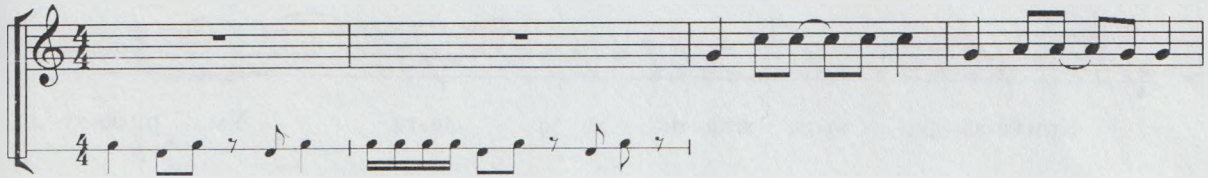
Сезгай юзидин ошиғини, ёр эса хушёр,
 Андоқки табиб рамз ила беморини истар.
 Чин ишқ элининг шарти шудур аҳдини бузмай,
 Ҳар ерда гирифтори, гирифторини истар.

Айб айламангиз солса назар ҳар кима Собир,
 Кўплар ичидан ёру вафодорини истар.

ОЙ БЎЛГУСИ

Б.Исроил шеъри
Ғ.Тошматов мусикаси

Allegretto

жой бўл-ғу- си.
 Ким бе-ва-фо эр-са жуф-ти ха-ло - ли-га. Ум - рибе-ху- да.
 о-хи-ри войбўл-ғу- си. Уш - шоқах-ли-ни эъ-зоз-ла
 сен, эй Ба - рот, сен, эй Ба - рот, Ва-фо аҳ-ли-ға
 ишқ ху - мой бўл-ғу- си. мой бўл-ғу- си.
 Ўз-бек қи-зи ноз - и-бо - га бой бўл - ғу- си.
 ой бўл - ғу - си.

Ўзбек қизи ноз-ибога бой бўлғуси,
 Кундуз куёш, оқшомлари ой бўлғуси.
 Нозу карашма бобида ҳеч тенги йўқ,
 Кулса, кулғуси шарқироқ сой бўлғуси.

Шаҳло кўзларинг гавҳари ўйнар сирли,
 Қароғига кўп шайдолар жой бўлғуси.
 Ким бевафо эрса жуфти ҳалолига,
 Умри беҳуда, охири вой бўлғуси.

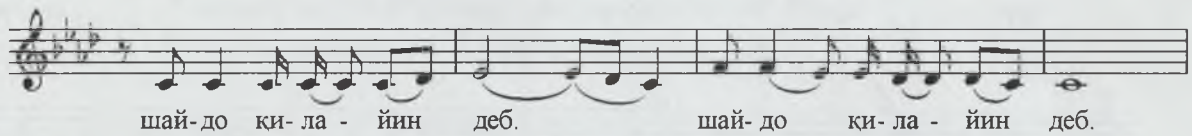
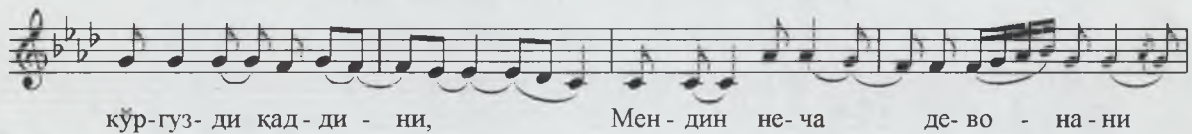
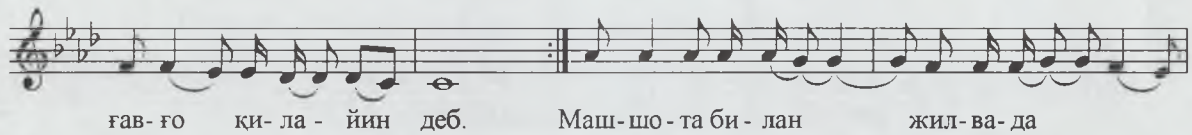
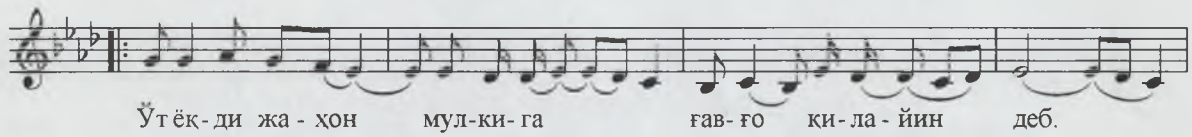
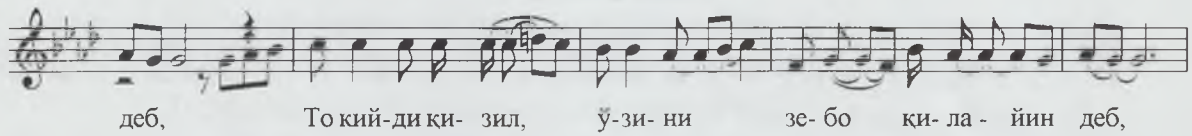
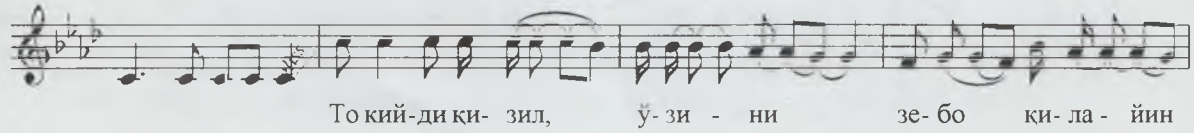
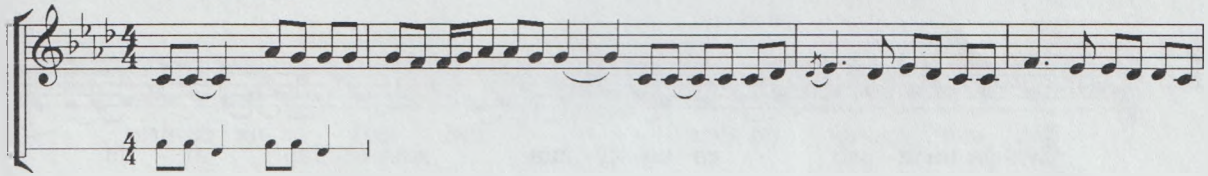
Ушшоқ аҳлини эъзозла сен, эй Барот,
 Вафо аҳлиға ишқ хумой бўлғуси.

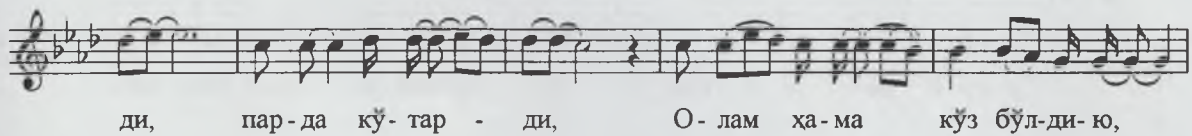
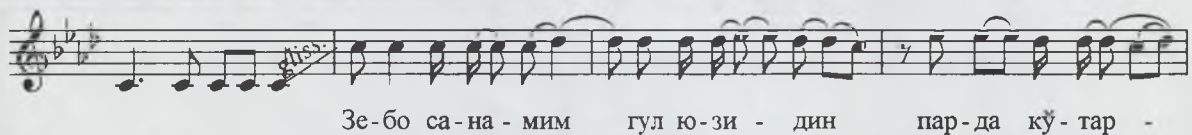
ЗЕБО ҚИЛАЙИН ДЕБ

Машраб ғазали
Ғ.Тошматов мусикаси

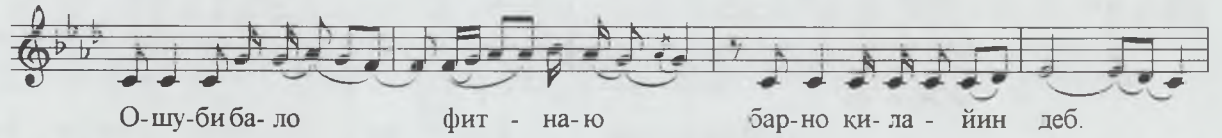
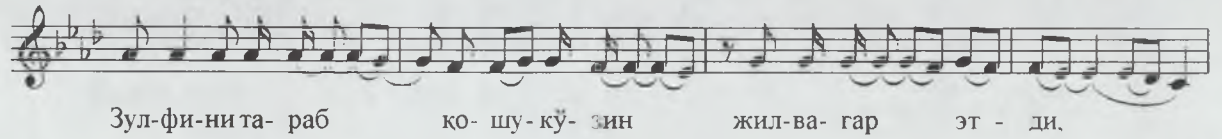
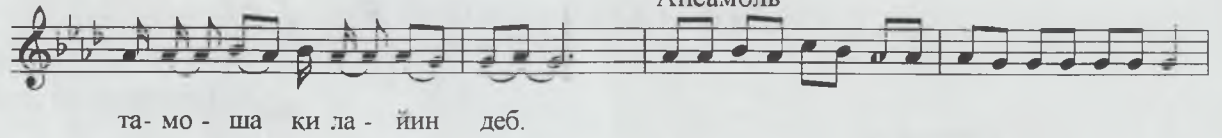
Осойишта

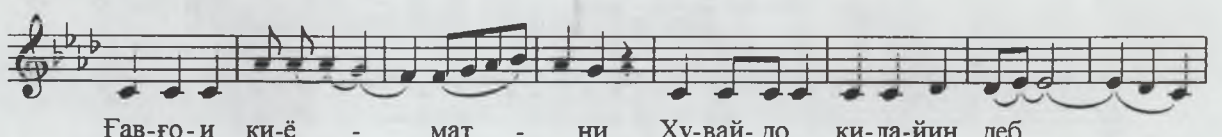
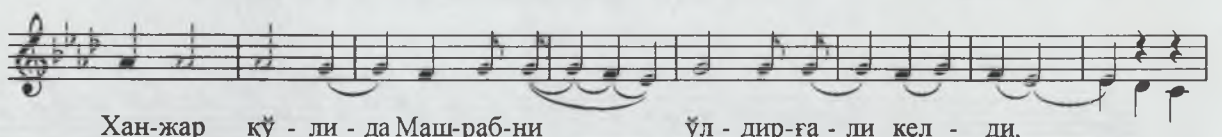
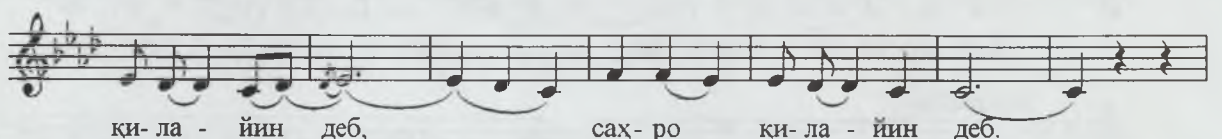
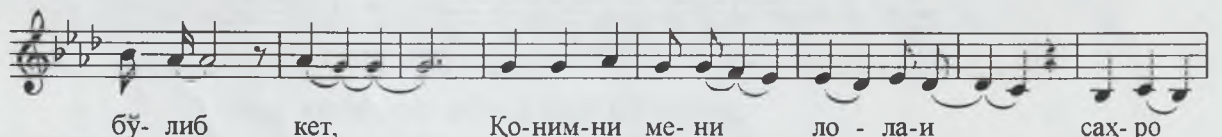
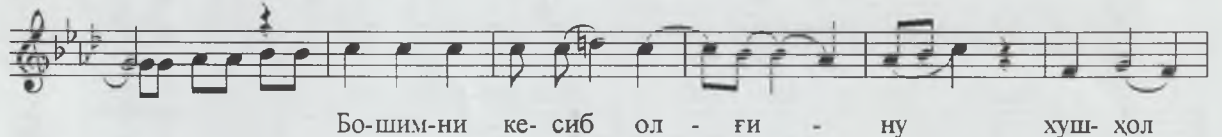
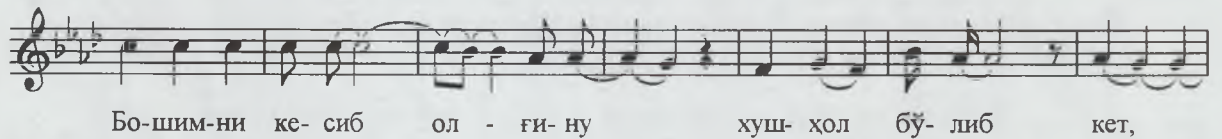
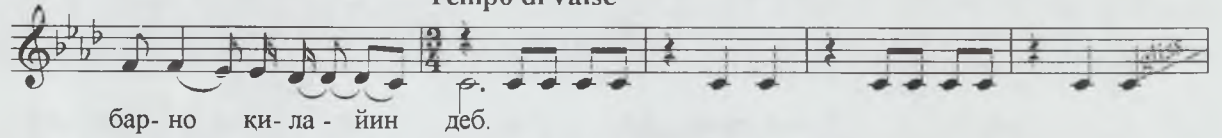
Ансамбль

Ансамбль

Tempo di valse

Ху- вай- до ки-ла- йин деб. Мен-дин не- ча де- во - на- ни

шай- до ки- ла - йин деб, шай- до ки- ла - йин деб.

То кийди кизил, ўзини зебо қилайин деб,
 Ўт ёқди жаҳон мулкига, ғавғо қилайин деб.
 Машшота билан жилвада кўргузди қаддини,
 Мендин неча девонани шайдо қилайин деб.

Зебо санамим гул юзидин парда кўтарди,
 Олам ҳама кўз бўлди, тамоша қилайин деб.
 Зулфини тараб, кошу-кўзин жилвагар этди,
 Ошуби бало фитнаю барно қилайин деб.

То айладим олдиға бориб арзу ниёзим,
 Чин солди шабиниға, таманно қилайин деб.
 Мастона саманд секрата қилди шахий хунрез,
 Шамшири жафони яна бурро қилайин деб.

Кўп йилда бу қул хизматини қилмади барпо,
 Келдики ғазаб бирла чу расво қилайин деб.
 Бошимни кесиб олғину хушҳол бўлиб кет,
 Қонимни мени лолаи саҳро қилайин деб.

Ханжар қўлида Машрабин ўлдирғали келди,
 Ғавғои қиёматни Ҳувайдо қилайин деб.

W

СОЛДАТИМГА САЛОМ АЙТИНГ

Э.Охунова шеъри
Ғ.Тошматов мусикаси

Осойишта

Са-рин ел - лар са - во - лим бор, кай- тин - гиз,

Сол-да-тим-га са-ло - мим бор, ай-тин - гиз.

Ансамбль col canto

Кўпсо-ғин- дим, ха-ёл- ла-рим йўл-да - дир,

Ай-тинг у- ни кўр- ган пай- тин - гиз.

кўр-ган пай- тин - гиз. Ай-тинг тонг- лар, яп- рок - лар-нинг

кад - ди хам, Шуд-ринг-лар-дек кип-ри - гим-да

ёш би - лан. Ай-тинг мак - туб ёз - моқ иш - қим

да-мо- дам, Со-ғинч-ла- рим ай-тар ун-га
 бай- тин - гиз. ун-га бай- тин - гиз.
molto rit. *Senza metrum*
 ун-га бай- тин - гиз. Тонг ға-за- лин о- либ ў - тинг са -
 бо - лар, Ун-га би-тил-ган-дир не муд-да-о- лар.
 Ёр - ни ку- тар ай- тинг
 ваъ-да-ва-фо-лар-о, ва-фо- лар, Мен-га ун- дан муж-да о - либ
 кай- тин - гиз. Ҳо-лим ай - тинг Мен-га ун- дан
 муж - да о - либ кай- тин - гиз.
molto rit.
 о - либ қай - тин - гиз, о - либ қай - тин - гиз, о - либ қай - тин - гиз.

Сарин еллар саволим бор, қайтингиз,
Солдатимга саломим бор, айтингиз.
Кўп соғиндим, хаёлларим йўлдадир,
Айтинг уни кўрган пайтингиз.

Айтинг тонглар, япроқларнинг қадди хам,
Шудринглардек кипригимдан ёш билан.
Айтинг мактуб ёзмок ишқим дамо-дам,
Соғинчларим элтар унга байтингиз.

Тонг ғазалин олиб ўтинг саболар,
Унга битилгандир не муддаолар.
Ёрни кутар айтинг ваъда-вафолар,
Менга ундан мужда олиб қайтингиз.

ИСТАДИМ

Навий ғазали
Ғ.Тошматов мусикаси

Қон ю - тиб,

ум-ри жа - хон, ах-ли-да би - - р ёр ис - та - дим.

Ле-кин у - л кам-рок то-пил - ди,

гар-чи бис - ёр ис - та - дим.

Ким-га- ким жо - ним фи-до гар со-ғин - дим

ёр э - рур, Эр-мас эр - ди ёр - ли - қ-да

чин ва-фо - дор ис - та- дим.

ис - та- дим...

Бил-ма- дим о - лам э-ли - да йуқ-ту- рур мут - лок

ва-фо, Бил-ма- дим о -

лам э-ли - да йўқ-ту - рур мут - лок ва - фо,
 Вах-ки ум - ри ул - чайўқ- тур
 со - ғи- ниб ёр ис - та- дим.
 Шайх бир - ла хо-на - қоҳ - дин
 чун ё - руғ - лик топ - ма - дим,
 Дайр пи - ри хиз-ма-ти - ға ку-йи хан - мор
 ис - та- дим. Эй На-во - ий,
 чун ра-фи - - ки топ - ма - дим бу қис - са - дин,
 Ўз-ни бе - кас - лик ба - ло - си - - ға ги - риф - тор
 ис - та - дим. Қон ю - тиб, ум - ри
molto rit.
 жа - ҳон, аҳ - ли - да бир ёр ис - та - дим.

Қон ютиб, умри жаҳон аҳлида бир ёр истадим,
Лекин ул камроқ топилди, гарчи бисёр истадим.

Кимгаким жоним фидо айлаб соғиндим ёр эрур,
Эрмас эрди ёрликда чин вафодор истадим.

Билмадим олам элида йўқтурур мутлоқ вафо,
Ваҳки умри улча йўқтур соғиниб ёр истадим.

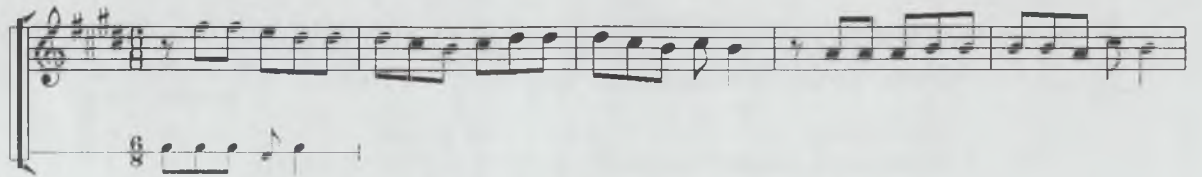
Шайх бирла хонақоҳдин чун ёруғлуқ топмадим,
Дайр пири хизматиға куйи ханмор топмадим.

Эй Навоий, чун рафики топмадим бу қиссадин,
Ўзни бекаслик балосиға гирифтор истадим.

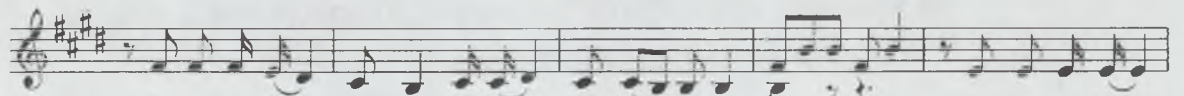
КҮНГЛИМ САНДАДУР

Муқимий газали
Ғ. Тошматов мусиқаси

Осойишта

Том-га хи-но эк-сам ў-са - ман дей - ди.

Ёр-га би-но қўй-сам, ке-та - ман дей - ди. Том-га хи-но

эк-сам ў-са - ман дей - ди, Ёр-га би-но

қўй-сам, ке-та - ман дей - ди. Кет-ма ё-рим,

кет-ма жо - ним бе-ра - йин, Гул-ша-ним-дан

сен-га гул-лар те-ра - йин. Ў-зим ҳаржой -

да ман, кўнг-ли-ма сан - да - дур.

Во-қиф э-мас ки-ши се - нинг нас - линг - дин,

То ким де - сам

па - ри се - нинг нас - линг - дин, се - нинг нас - линг -

- дин, Во да - ри - го, жу - до бўл - дим вас - линг

дин, Во да - ри - го, жу - до бўл - дим вас - линг - дин, о -

Ў - зим хар жой - да - ман, кўн - г - лим сан - да - дур.

о - хо, хо, Ў - зим хар жой - да - ман кўн - г - лим сан -

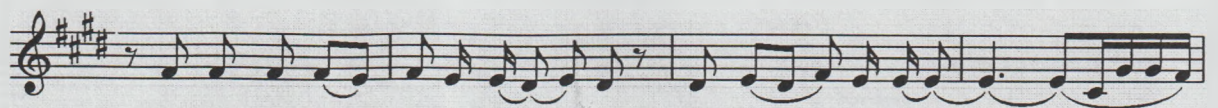
- да - дур.

Юз - ла - ринг - дин хи - жил мо - хи то - бон - ла - ро,

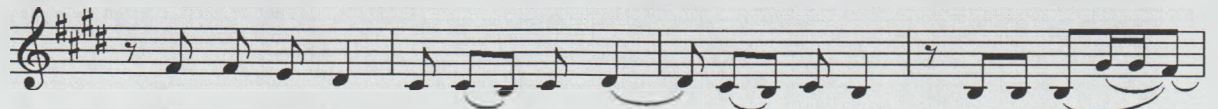
Раф - то - ринг - га шай - до

жум - ла ё - рон - ла - ро, жум - ла ё - рон - лар,

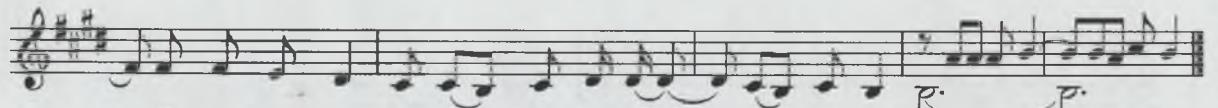
Қо - либ хар дам ўз и - шим - га хай - рон - лар,

Қо-либ ҳар дам ўз и - шим - га хай - рон - ла - ро,

Ў - зим ҳар жой - да - ман кўнг - лим сан - да - дур, хо - хо - хо,

Ў - зим ҳар жой - да - ман кўнг - ли - ма сан - да - дур.

Томга хино эксам, ўсаман дейди,
Ёрга бино қўйсам, кетаман дейди.
Кетма ёрим, кетма жоним берайин,
Гулшанимдан сенга гуллар терайин,
Ўзим ҳар жойдаман, кўнглим сандадур.

Воқиф эмас киши сенинг аслингдин,
То ким десам пари сенинг наслингдин,
Во дариғо, жудо бўлдим васлингдин,
Ўзим ҳар жойдаман, кўнглим сандадур.

Рухсорингдин хижил моҳи тобонлар,
Рафторингга шайдо жумла ёронлар,
Қолиб ҳар дам ўз ишимга ҳайронлар,
Ўзим ҳар жойдаман, кўнглим сандадур.

ФОТОЛАВҲАЛАР

Ғанижон Тошматов рафиқаси Ҳафиза ая билан (1988 й.).

Ғанижон Тошматов аскиячилар даврасида.

Чапдан ўннга, юқорида: С.Хўжаев, Ғ.Тошматов, С.Муҳитдинов,
Охунжон қизиқ.

Пастда: А.Умрзоқов, Юсуфжон қизиқ Шакаржонов.

Уйғур халқ ансамбли.

Пастки қаторда: Д.Зокиров (чапдан иккинчи), Х.Изомов, М.Юнусов, Ф.Тошматов, О.Хотамов халқ чолғулари оркестри созандалари билан.

Ғ.Тошматов шогирдлари билан.

«Дуторчи қизлар» ансамбли (1989 й.).

Ғанижон Тошматов шогирдлари З.Суюнова ва З.Раҳматуллаевалар билан бирга.

Ю.Ражабий номидаги мақомчилар ансамбли.

Ғ.Тошматов халқ артисти Тамарахонимнинг қутловларини қабул қилмоқда.

Ғ.Тошматов Ўзбекисто халқ шоири Туроб Тўла билан бирга.

Ғ.Тошматов Ўзбекистон халқ артисти Эргаш Каримов табригини қабул қилмоқда.

Ғ.Тошматов санъаткорлар даврасида.
Чапдан ўнга: Ҳ.Ражабий, О.Отахонов, Ж.Раҳимов, О.Алимахсумов,
Ғ.Тошматов, Т.Қодиров, Ш.Эргашев, И.Малаков, И.Катаев.

«Дуторчи қизлар» ансамбли (1998 й.).

АДАБИЁТЛАР РЎЙХАТИ

1. Алимбаева К., Ахмедов М. Ўзбекистон халқ созандалари. –Т., «Бадий адабиёт», 1959.
2. Алишер Навоий. Маҳбуб ул-қулуб. –Т., «Ғ.Ғулом номидаги адабиёт ва санъат нашриёти», 1983.
3. Бегматов С. Орифхон Хотамов. –Т., «Янги аср авлоди», 2000.
4. Бегматов С., Зокиров А. Мухторжон Муртазоев. –Т., 2006.
5. Жабборов А.Х. Ўзбекистон бастакорлари ва мусиқашунослари. –Т., «Янги аср авлоди», 2004.
6. Маннопов С. Сўнмас наволар (мумтоз ҳофизлар). –Фарғона, 2002.
7. Мусиқа ижодиёти масалалари. –Т., «Янги аср авлоди», 1997.
8. Ражабий Ю. Ўзбек халқ мусиқаси. IV том. –Т., «Бадий адабиёт», 1958.
9. Ражабов И. Мақомлар масаласига доир. –Т., «Фан», 1963.
10. Урфон Отажон. Санъат менинг қўшиғимдир. –Т., «Янги аср авлоди», 2006.
11. Фитрат А. Ўзбек классик мусиқаси ва унинг тарихи. –Т., «Фан», 1993.
12. Шокиров Ў., Шокирова И. Ўзбекистон маданияти намояндалари. –Т., Тошкент автомобиль йўллари институти, 2005.
13. Юсупов Ш. Санъат ва ҳайрат. Очерклар, мақолалар, хотиралар. –Т., «Маънавият», 1997.

МУНДАРИЖА

Муаллифдан	3
Ғанижон Тошматов	5
Ижод намуналари	10
Дуторчи қизлар ансамбли	15
Бастакорнинг ЎзРадио «Олтин фонди»да сақланаётган, созанда ва хонандалар томонидан ижро этилган асарларининг рўйхати	20
Ўзбекистон серкуёш диёр	25
Ёнимдасан	27
Онажонлар	30
Бағринг ёқай ноз билан	33
Қиз узатдик ёр-ёр	35
Ишонасанму	38
Қошинг қароси билан	40
Гулгун диёрим	42
Бахтимдан	45
Чаман базми	47
Кела қолсангчи	49
Раққоса хиром айлар	51
Истар	53
Ой бўлғуси	55
Зебо қилайин деб	57
Солдатимга салом айтинг	60
Истадим	63
Кўнглим сандадур	66
Фотолавҳалар	69
Адабиётлар рўйхати	76

Замира СУЮНОВА

ҒАНИЖОН ТОШМАТОВ

монографик ўқув қўлланма

ўзбек тилида

Мухаррир *С.Раҳмонова*

Техник муҳаррир *Н.Имомов*

Мусахҳиҳ *К.Гуреев*

Оригинал макетни *А.Рўзиқулов* тайёрлаган

АБ №55

Босишга 30.03.2009 йилда рухсат этилди. Бичими 84×108 1/8.

Шартли б.т. 9,0. Нашр б.т. 10,0. Адади 220 нусха.

Буюртма № 02-2009. Баҳоси шартнома асосида.

Оригинал макет Ўзбекистон давлат консерваториясининг

Таҳрир-нашриёт бўлимида тайёрланди ва чоп этилди.

700027. Тошкент, Ботир Зокиров кўчаси, 1-уй.

ЗАМИРА СУЮНОВА

ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ АРТИСТИ,
ЎЗБЕКИСТОН ДАВЛАТ КОНСЕРВАТОРИЯСИ
“АНЪНАВИЙ ИЖРОЧИЛИК” КАФЕДРАСИ ДОЦЕНТИ
Ғ. ТОШМАТОВ НОМИДАГИ
“ДУТОРЧИ ҚИЗЛАР” АНСАМБЛИ
БАДИИЙ РАҲБАРИ

038